EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 15.12.2021
COM(2021) 851 final

2021/0422 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu ja direktiivi 2008/99/EÜ asendamise kohta

{SEC(2021) 428 final} - {SWD(2021) 465 final} - {SWD(2021) 466 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Kehtiv ELi õigusakt, milles on sätestatud keskkonnakuritegude kriminaliseerimise ühised miinimumeeskirjad, on direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu.

Komisjon hindas seda direktiivi 2019. ja 2020. aastal ning avaldas oma järeldused 2020. aasta oktoobris[1]. Leiti, et direktiivil ei ole kohapeal suurt mõju: viimase kümne aasta jooksul on selliste keskkonnakuritegude juhtumite arv, mida on edukalt uuritud ja mille korral on jõutud süüdistuse esitamiseni, olnud väga väike. Lisaks on kehtestatud karistusmäärad olnud liiga madalad, et olla hoiatavad, ja piiriülene koostöö ei ole toimunud süstemaatiliselt.

Hindamisel leiti märkimisväärseid jõustamisalaseid puudujääke kõigis liikmesriikides ja täitmise tagamise ahela kõigil tasanditel (politsei, prokuratuurid ja kriminaalkohtud). Samuti tuvastas komisjon liikmesriikides puudusi seoses ressursside, eriteadmiste, teadlikkuse, prioriteetide seadmise, koostöö ja teabe jagamisega ning leidis, et puuduvad üldised riiklikud keskkonnakuritegude vastu võitlemise strateegiad, mis hõlmaksid täitmise tagamise ahela kõiki tasandeid ja valdkondadevahelist lähenemisviisi[2]. Lisaks vähendab tõhusust sageli haldus- ja kriminaalõiguse jõustamise ning karistuste puudulik koordineerimine.

Samuti märgiti, et usaldusväärsete, täpsete ja täielike statistiliste andmete puudumine keskkonnakuritegude menetluste kohta liikmesriikides mitte ainult ei raskendanud komisjoni tehtud hindamist, vaid ei võimalda ka liikmesriikide poliitikakujundajatel ja õigustöötajatel jälgida oma meetmete tõhusust.

Hindamistulemustest lähtudes otsustas komisjon direktiivi läbi vaadata. Komisjoni 2021. aasta tööprogrammis on esitatud seadusandlik ettepanek direktiivi läbivaatamiseks[3] 2021. aasta detsembris.

Tehakse ettepanek direktiiv 2008/99/EÜ asendada. Käesolevale ettepanekule on lisatud teatis,[4] milles selgitatakse selle poliitilisi eesmärke. Kindlaks tehtud probleemide lahendamiseks on ettepanekul kuus eesmärki.

1. Parandada uurimiste ja süüdistuste esitamise tõhusust direktiivi kohaldamisala ajakohastamisega.
2. Parandada uurimiste ja süüdistuste esitamise tõhusust keskkonnakuriteo määratlustes kasutatud ebaselgete terminite selgitamise või nende väljajätmisega.
3. Tagada keskkonnakuritegude puhul tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed karistusliigid ja -määrad.
4. Edendada piiriülest uurimist ja süüdistuste esitamist.

---

1 Komisjoni talituste töödokument, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiivi 2008/99/EÜ (keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (keskkonnakuritegude direktiiv)) hindamine, SWD(2020) 259 final, 28. oktoober 2020 (I osa, II osa, kommenteeritud kokkuvõte).

2 Hindamisaruanne, lk 32–33. Täpsemat teavet allikate kohta vt hindamisaruande lk 33.

3 Komisjoni 2021. aasta tööprogramm, https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key documents_et.

4 Teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule keskkonnakuritegevuse vastase võitluse tõhustamise kohta (COM(2021) 814, 14. detsember 2021).

5. Suurendada teadlikku otsusetegemist keskkonnakuritegude kohta, parandades statistiliste andmete kogumist ja edastamist.

6. Parandada riiklike täitmise tagamise ahelate tulemuslikkust, et edendada avastamist, süüdistuse esitamist ja karistuste määramist.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate õigusnormidega**

Käesoleva ettepaneku eesmärgid on kooskõlas järgmiste poliitika- ja seadusandlike dokumentidega:

- nõukogu raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta;
- konventsioon Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise vastastikuse õigusabi kohta kriminaalasjades;
- direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades;
- nõukogu raamotsus 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta;
- nõukogu raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses;
- nõukogu raamotsus 2009/315/JSK, mis käsitleb karistusregistrite andmete vahetamise liikmesriikidevahelist korraldust ja andmete sisu;
- määrus (EL) 2016/794, mis käsitleb Europoli;
- nõukogu määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel;
- määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi;
- direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil;
- direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kriminaalõigus on osa ELi terviklikust strateegiast, millega kaitstakse ja parandatakse keskkonna seisundit ning mis on Euroopa Komisjoni prioriteet. Rohelise kokkuleppe teatises ja elurikkuse strateegias on sätestatud mitmesugused üksteist tugevdavad ja mõjutavad keskkonnakaitsemeetmed, mis on koondatud terviklikuks lähenemisviisiks. Kriminaalõiguslikke meetmeid võetakse viimase abinõuna, kui muudest meetmetest ei ole nõuete täitmise tagamiseks piisanud. Seega mõõdaksid keskkonnanäitajad, nt õhusaaste või elurikkuse taseme näitajad, mitte ainult keskkonnakuritegevust käsitleva uue lähenemisviisi tõhusust, vaid ka keskkonna seisundi parandamise üldise strateegia tõhusust.

Lisaks hõlmavad ELi julgeolekuliidu strateegia ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ELi strateegia aastateks 2021–2025 kõnealuse direktiivi hindamist ja läbivaatamist osana keskkonnakuritegude vastu võitlemiseks kindlaks määratud põhimeetmetest.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Kavandatud direktiivi õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 83 lõige 2. ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikes 2 on sätestatud ELi pädevus kehtestada miinimumeeskirjad kuritegude ja karistuste määratlemiseks ELi poliitikavaldkondades, mille suhtes on kohaldatud ühtlustamismeetmeid, kui see on tulemuslikuks jõustamiseks vajalik:

„Kui kriminaalõiguse alaste õigus- ja haldusnormide lähendamine osutub möödapääsmatuks liidu poliitika tulemusliku elluviimise tagamiseks valdkonnas, kus on rakendatud ühtlustamismeetmeid, võidakse direktiividega kehtestada asjaomases valdkonnas kuritegude ja karistuste määratlemise miinimumeeskirjad. Asjaomased direktiivid võetakse vastu seadusandliku tavamenetluse või seadusandliku erimenetluse kohaselt vastavalt sellele, millist menetlust järgiti asjaomaste ühtlustamismeetmete vastuvõtmisel, ilma et see piiraks artikli 76 kohaldamist.“

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Keskkonnaga seotud kuritegevusel on sageli piiriülene mõõde, kuna mõned keskkonnakuriteod mõjutavad tavaliselt mitut riiki (näiteks ebaseaduslik jäätmete, kaitsealuste liikide või looduslikest liikidest saadud toodetega kauplemine, vt 1. jagu – Sissejuhatus) või avaldavad piiriülest mõju (nt õhu, vee ja pinnase piiriülese saastumise korral)[5]. Seetõttu on väga tähtis, et õiguskaitse- ja kohtuasutused teeksid piiriülest koostööd.

Kehtiva direktiivi eesmärk oli luua keskkonnakuritegude menetlemiseks ühtlustatud õigusraamistik ja hõlbustada piiriülest koostööd. Nagu on üksikasjalikult kirjeldatud hindamisaruandes, ei ole liikmesriigid vaatamata edusammudele kogu ELi hõlmavate keskkonnakuritegude ühiste määratluste loomisel ja hoiatavamate karistusmäärade nõudmises suutnud siiski omavahel kooskõlla viia enda arusaama keskkonnakuritegudest direktiivis sätestatud tegutsemisruumi piires. Samuti takistavad ebapiisavad karistusmäärad mitmes liikmesriigis võrdsete tingimuste loomist kogu ELis ja vastastikuse tunnustamise vahendite (nagu Euroopa vahistamismäärus ja Euroopa uurimismäärus) kohaldamist.

Liikmesriikides kasvab ebakõla keskkonnakuritegude suhtes kriminaalõiguslike meetmete võtmise ja kuritegevuse olukorra vahel. Kehtivast direktiivist hoolimata ei ole keskkonnakuritegude piiriüleste uurimiste ja süüdimõistvate kohtuotsuste arv ELis oluliselt kasvanud. Keskkonnakuritegevus seevastu kasvab kogu maailmas 5–7 % aastas,[6] tekitades püsivat kahju elupaikadele, liikidele, inimeste tervisele ning valitsuste ja ettevõtjate tuludele.

• Proportsionaalsus

Kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega piirdub direktiivi 2008/99/EÜ kavandatav läbivaatamine sellega, mis on vajalik ja proportsionaalne, et kohandada selle valdkonna kuritegusid käsitlevaid õigusnorme uute ohtudega. Uurimisvahendite kasutamise ja teabevahetuse meetmed on hõlmatud üksnes niivõrd, kuivõrd need on vajalikud kavandatud kriminaalõiguse raamistiku tulemuslikuks toimimiseks.

---

5 Aruanne Eurojusti töö kohta seoses keskkonnakuritegevuse juhtumitega, jaanuar 2021, lk 8. ÜRO Keskkonnaprogrammi ja Interpoli kiirreageerimishinnang „The rise of environmental crime. A growing threat to natural resources, peace, development and security“, 2016, lk 7.

6 ÜRO Keskkonnaprogrammi ja Interpoli kiirreageerimishinnang „The rise of environmental crime. A growing threat to natural resources, peace, development and security“, 2016, lk 7.

Ettepanekuga määratakse kindlaks kuriteo mõiste ulatus, nii et hõlmatud oleksid kõik asjaomased teod, ent piirdutaks vajaliku ja proportsionaalsega. Uus direktiiv sisaldab uusi keskkonnakuritegude liike ulatuses, mis on ette nähtud asjaomaste keskkonnaalaste õigusaktidega. Nii kuritegude kui ka karistuste määratlus piirduvad keskkonnaõiguse tõsiste rikkumistega ja järgivad seega proportsionaalsuse põhimõtet.

- **Vahendi valik**

Vastavalt artikli 83 lõikele 2 võib ELi poliitikavaldkondade miinimumeeskirjad selliste kuritegude ja karistuste määratlemiseks, mille suhtes on kohaldatud ühtlustamismeetmeid, kehtestada üksnes Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga, mis võetakse vastu seadusandliku tavamenetluse kohaselt.

Endiselt on vaja kriminaalkaristusi, et tagada tõhus rakendamine 2008. aasta keskkonnakuritegude direktiiviga hõlmatud valdkondades. Seetõttu teeb komisjon ettepaneku kanda üle 2008. aasta direktiivi artiklis 3 esitatud kuritegude loetelu koos vajalike täpsustuste ja muudatustega, mis hõlmab järgmist: rasked saaste ja reostusega seotud kuriteod; ebaseaduslik jäätmekäitlus ja jäätmesaadetised; selliste rajatiste käitamine, kus toimuvad ohtlikud tegevused või kus ladustatakse või kasutatakse ohtlikke aineid; radioaktiivse materjali valmistamise, tootmise, töötlemise, käitlemise, kasutamise, valdamise, ladustamise, transpordi, impordi, ekspordi või lõppladustamisega seotud kuriteod; looduslike liikidega seotud kuritegevus, sealhulgas looduslike looma- ja taimeliikide isendite ebaseaduslik tapmine, hävitamine, omamine või endale võtmine, ebaseaduslik looduslike liikidega kaubitsemine ja elupaikade kvaliteedi halvendamine; osoonikihti kahandavate ainete ebaseaduslik tootmine, turule laskmine, import, eksport, kasutamine, heide või keskkonda viimine.

Vajadust võidelda nende kuriteoliikide vastu kriminaalkaristustega kinnitati nõukogu järeldustes, milles määrati kindlaks raske ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ELi prioriteedid kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT) jaoks aastateks 2022–2025[7].

Mis puudutab täpsemalt jäätmekuritegevust, siis märgitakse Euroopa Liidu 2021. aasta raske ja organiseeritud kuritegevuse ohtude hindamise aruandes,[8] et „jäätmekäitlus on tulutoov ja kiiresti arenev majandusharu, mis meelitab üha rohkem ligi kurjategijaid. Enamik ebaseadusliku jäätmeveo juhtumitest, millest on teatatud, olid seotud jäätmekäitlusettevõtetes töötavate või neid juhtide või töötajatena käitavate isikutega, kes rikuvad jäätmete kogumist, käitlemist ja kõrvaldamist reguleerivaid riiklikke ja rahvusvahelisi õigusakte ja standardeid, et maksimeerida kasumit. Kõige edukamad jäätmetega kaubitsejad on need, kes kontrollivad kogu töötlemistsüklit lähteriigist sihtriigini. Eri riikide vahel ebaseadusliku jäätmeveoga tegelevad kurjategijad kasutavad jäätmekuritegude korraldamiseks peamiselt seaduslikke

[7] Nõukogu järeldused, millega määratakse kindlaks ELi prioriteedid võitluseks raske ja organiseeritud kuritegevusega EMPACTi raames aastateks 2022–2025 (8665/21, 12. mai 2021). Keskkonnakuritegevusega seotud prioriteedi eesmärk on „lõhkuda kuritegelikud võrgustikud, mis on seotud igat liiki keskkonnavastaste kuritegudega, pöörates erilist tähelepanu jäätmete ja looduslike liikidega kaubitsemisele, samuti kuritegelikele võrgustikele ja üksikutele kuritegelikele ettevõtjatele, kes on suutelised infiltreeruma kõrgetasemelistesse seaduslikesse äristruktuuridesse või looma oma ettevõtteid, et hõlbustada kuritegevust“.

[8] Euroopa Liidu hinnang raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtudele (SOCTA), „A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe’s economy and society by organised crime“ [„Korruptiivne mõju: organiseeritud kuritegevuse infiltreerumine Euroopa majandusse ja ühiskonda ja selle põhjustatud kahju“], Europol 2021, lk 54. Looduslike liikidega seotud kuritegevuse kohta vt lk 55 jj.

äristruktuure. Sageli kuulub mitu äriühingut samadele isikutele või variisikutele. Nende seaduslike äristruktuuride juhtkond muutub sageli ning tihti need likvideeritakse pärast lühikest tegevusperioodi, sest uus äriüksus võtab äritegevuse üle. Jäätmetsükli eri etappides tegutsevad äriühingud asuvad sageli eri jurisdiktsioonides. Jäätmekaubandus on tihedalt seotud muude kuritegudega, nagu dokumendipettus, majanduspettus, maksudest kõrvalehoidmine, korruptsioon, rahapesu, vargus ning ebaseadusliku uimastitootmise jäätmete kõrvaldamine“.

Lisaks on komisjon kindlaks teinud vajaduse kriminaalkaristuste järele, et tagada ELi keskkonnakaitsepoliitika tõhus rakendamine järgmiste kuriteoliikide puhul, mida direktiiv praegu ei hõlma:

- selliste toodete turule laskmine, mille puhul on rikutud kohustuslikke nõudeid ja mis põhjustavad nende ulatuslikuma kasutuse tõttu olulist kahju keskkonnale;
- ELi kemikaale käsitlevate õigusaktide olulised rikkumised, mis põhjustavad olulist kahju keskkonnale või inimeste tervisele;
- ebaseaduslik laevade ringlussevõtt;
- ebaseaduslik veevõtmine;
- saasteainete merreheitmine laevadelt (ettepaneku kohaselt võetakse see kuriteoliik üle direktiivist 2005/35/EÜ,[9] et õigusraamistikku konsolideerida);
- ebaseaduslik puidukaubandus;
- kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide sissetoomist ja levikut käsitlevate õigusaktide olulised rikkumised;
- tõsine kõrvalehoidmine keskkonnamõju hindamise nõuetest;
- fluoritud kasvuhoonegaaside ebaseaduslik tootmine, turule laskmine, import, eksport, kasutamine, heide või keskkonda viimine.

Selline käitumine võib kujutada endast suurt ohtu inimeste tervisele ja keskkonnale ning võib avaldada eriti tõsist negatiivset mõju keskkonnale ja ühiskonnale. Vaatamata tegelikele ja võimalikele kahjulikele tagajärgedele ei ole asjaomaste normide täitmise tagamine praegu piisavalt tõhus. Halduskaristuste kehtestamine ja neile tuginemine liikmesriikides ei ole seni osutunud piisavaks, et tagada keskkonnakaitsenormide järgimine, mis nõuab tugevamaid meetmeid keskkonnakuritegude ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks.

Näiteks seoses ELi puidumäärusega[10] on kõik liikmesriigid lisanud siseriiklikesse õigusaktidesse rikkujatele määratavad karistused, kuid karistuste liigid ja maksimummäärad on liikmesriigiti väga erinevad: haldustrahve ja aresti võib kohaldada 23, kriminaaltrahve 16, vangistust 17, kauplemise peatamist 15 ja muud liiki karistust 11 liikmesriigis. ELi puidumääruse rikkumise korral määratavad trahvid ulatuvad 50 eurost piiramatu summani[11].

---

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest (ELT L 255, 30.9.2005, lk 11–21).

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused (ELT L 295, 12.11.2010, lk 23–34).

11 Komisjoni talituste töödokument „Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määruse (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused (ELi puidumäärus), ning 20. detsembri 2005. aasta määruse (EÜ) nr 2173/2005 FLEGT-litsentsimissüsteemi

Need erinevused karistusrežiimide vahel, mida liikmesriigid kohaldavad ELi puidumääruse rikkumise korral, ja asjaolu, et karistusi peetakse paljudel juhtudel liiga väikeseks selleks, et neil oleks tõeliselt heidutav mõju ebaseaduslikule käitumisele, ning samuti eeskirjade ebaühtlane jõustamine ELi liikmesriikides, kätkevad kaubanduse ümbersuunamise ohtu. Lisaks kahjustavad karistusrežiimide erinevused ja ühetaolise rakendamise puudumine liikmesriikides võrdseid võimalusi, seades nõudeid rangelt täitvad ettevõtjad ebasoodsasse olukorda. Neid probleeme saab lahendada keskkonnakuritegude direktiivis sätestatud kriminaliseerimise ja karistusmäärade ühtlustamisega kogu ELis.

On selge, et halduskaristused on ebapiisavad näiteks selliste asjaolude puhul, mille tagajärjel mõrvati ühes liikmesriigis kaks metsavahti, kes olid uurinud ebaseadusliku puidu ülestöötamisega seotud probleeme. Puiduga seotud rikkumiste ilmingud on nii tõsised, et ametiasutustel peavad olema kriminaalõiguslikud õiguskaitsevahendid nende vastu võitlemiseks. Puiduga seotud küsimustes algatas komisjon kõnealuse liikmesriigi suhtes rikkumismenetluse ettevõtjate üle tõhusa kontrolli puudumise ja asjakohaste sanktsioonide rakendamata jätmise tõttu. Vahepeal kehtestas see liikmesriik kriminaalkaristused konkreetsete rikkumiste eest, mille suhtes kohaldati varem üksnes halduskaristusi, millest ei piisanud nõuete täitmise tagamiseks.

Mootorsõidukites katkestusseadmete kasutamise keeldude tõsised rikkumised, mida on avastatud alates 2015. aastast, näitavad, et isegi suuri äriühinguid ei saa rikkumistest heidutada, kui nad mõistavad, et ainsad õiguskaitsevahendid on halduslikku laadi.

Teine näide on seotud ebaseadusliku veevõtuga, mis aitab kaasa veevarude ammendumisele, mis on kliimamuutuste tõttu aina süvenev probleem. Oma 2021. aasta eriaruandes „Säästev veekasutus põllumajanduses: ÜPP vahenditega edendatakse tõenäolisemalt pigem suuremat kui tõhusamat veekasutust“, märgib kontrollikoda, et haldusmeetmed ei ole piisavalt tõhusad, et ära hoida liigset veevõttu, ning rõhutab, et kontrollid on harvad ja karistused liiga leebed, et tagada tõhus rakendamine ja asjakohaste kohustuste täitmine[12]. Aruandes osutatakse puudustele individuaalsete liikmesriikide karistussüsteemides[13].

Lisaks on vaid piiratud arv liikmesriike kehtestanud keskkonnamõju hindamise direktiivi alusel arendajate suhtes kohaldatavad sanktsioonid. Näiteks ei võeta arendajate suhtes süstemaatiliselt meetmeid juhtudel, kui nad jätavad hindamata konkreetse projekti keskkonnamõju või hakkavad projekte ellu viima enne vastavate menetluste lõpetamist või ilma nõuetekohaste lubadeta. Nende kohustuste täitmata jätmine võib kaasa tuua märkimisväärseid negatiivseid tagajärgi keskkonnale, samal ajal kui praegused karistusmäärad ei hoia selliseid kuritegusid piisavalt ära.

On oluline, et keskkonda ja keskkonnatundlikke kaupu mõjutavaid tegevusi käsitlevate ELi eeskirjade järgimist aitaks tagada kriminaalkaristuste võimalus, mis näitab halduskaristustega võrreldes suuremat sotsiaalset rahulolematust. Selliste liidu eeskirjade raskete rikkumistega seotud kuritegude kehtestamisega, mis olenemata nende õiguslikust alusest aitavad kaasa liidu keskkonnakaitsepoliitikale, seatakse selged piirid käitumisviisidele, mida peetakse eriti vastuvõetamatuks, ning saadetakse üldsusele ja võimalikele õigusrikkujatele sõnum, et

---

kehtestamise kohta puidu impordi suhtes Euroopa Ühendusse (FLEGTi määrus) toimivuskontroll“, 17.11.2021, SWD(2021) 328 final, lk 14.

[12] Euroopa Kontrollikoja 2021. aasta eriaruanne „Säästev veekasutus põllumajanduses: ÜPP vahenditega edendatakse tõenäolisemalt pigem suuremat kui tõhusamat veekasutust“, punkt 62 jj.

[13] Euroopa Kontrollikoja 2021. aasta eriaruanne „Säästev veekasutus põllumajanduses: ÜPP vahenditega edendatakse tõenäolisemalt pigem suuremat kui tõhusamat veekasutust“, vt nt punkt 32.

pädevad asutused võtavad sellist käitumist väga tõsiselt. See tundub olevat eriti asjakohane, kui pidada silmas selget tuginemist ennetus- ja ettevaatuspõhimõtetele kõnealuses poliitikavaldkonnas.

Ühised miinimumeeskirjad keskkonnakuritegude määratlemise ja karistuste valdkonnas võimaldavad kasutada mõjusamaid uurimismeetodeid ja teha tõhusamat koostööd nii riigisiseselt kui ka liikmesriikide vahel. Seda peetakse eriti oluliseks jäätmete ja looduslike liikidega kaubitsemise (sealhulgas ebaseadusliku puidukaubanduse) vastases võitluses, arvestades seost siseturu ja ELi kaubanduspoliitikaga.

Võttes arvesse keskkonnakuritegude võimalikku laastavat mõju keskkonnale ja inimeste tervisele, on oluline, et võimalikud kurjategijad ei tajuks mõne ELi osa õiguskorda leebema ja vähem tõhusana. Kriminaalkaristuste kehtestamine keskkonnanõuete kõige raskemate rikkumiste eest suurendab hoiatavat mõju võimalikele õigusrikkujatele. Seetõttu on liidu keskkonnakaitsepoliitika tõhusa rakendamise tagamiseks väga oluline, et kõik liikmesriigid kehtestaksid kriminaalkaristused.

Seoses hooletu käitumise kaasamisega kuritegude mõiste alla on oluline rõhutada, et ELi keskkonnaeeskirjad toetuvad suuresti ennetus- ja ettevaatusmeetmetele. Aluslepingus (ELi toimimise lepingu artikli 191 lõige 2) on sõnaselgelt sätestatud, et keskkonnapoliitika tugineb nendele põhimõtetele. Selliste tegevuste läbiviimiseks, mis on ohtlike materjalide ja/või protsesside kasutamise tõttu olemuslikult ohtlikud, on vaja kõrget ettevaatuse taset. Selles kontekstis võivad hooletusel olla tõsised või isegi katastroofilised tagajärjed, mistõttu on vaja rõhutada ühiskonna seisukohta, et hooletut käitumist tuleks käsitleda piisavalt tõsise süüteona selleks, et seda käsitatakse kuriteona. Kriminaalõigusel on eeldatavasti hoiatav mõju ning hooletuse lisamine peaks iseenesest pärssima mis tahes kalduvust sellisele käitumisele, näiteks selleks, et saada rahalist kasu ebapiisava investeerimise või vähendatud tegutsemise kaudu.

Keskkonnaõigustikus on palju vahendeid, nagu tööstusheidete direktiiv,[14] Seveso direktiiv,[15] REACHi määrus[16] ja jäätmeid käsitlevad õigusaktid, mille eesmärk on tagada, et ohtlike või kõrge riskitasemega tegevuste ja ainete puhul rakendataks kõrgetasemelisi tehnilisi kaitsemeetmeid.

Seoses teatavate kuritegude sagedusega tuleb kahjuks möönda, et jäätmekäitlust kahjustab organiseeritud kuritegevus[17]. Looduslike liikidega seotud keeldude eiramise probleemid on samuti ammu teadaolev probleem, mida näitab näiteks Berni konventsiooni[18] keskendumine

[14] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17–119).

[15] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/18/EL ohtlike ainetega seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 197, 24.7.2012, lk 1–37).

[16] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

[17] Euroopa Liidu hinnang raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtudele (SOCTA), „A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime" [„Korruptiivne mõju: organiseeritud kuritegevuse infiltreerumine Euroopa majandusse ja ühiskonda ja selle põhjustatud kahju"], Europol 2021, lk 54 jj.

[18] Euroopa looduslike liikide ja looduslike elupaikade kaitse konventsioon.

looduslike liikidega seotud kuritegevuse vastu võitlemisele. Seda arvesse võttes ja asjaomase käitumise laadi tõttu on vaja, et käesolev direktiiv hõlmaks ka hooletut käitumist.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

• Kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll

Komisjon viis 2019./2020. aastal läbi kehtiva direktiivi hindamise (avaldatud 2020. aasta oktoobris), milles jõuti järeldusele, et direktiivil ei ole kohapeal suurt mõju. Direktiivi järelhindamisel lähtuti neljast peamisest hindamiskriteeriumist: a) tulemuslikkus (hinnang selle kohta, kas direktiivi eesmärgid on saavutatud), b) tõhusus (hinnang selle kohta, kas direktiivi olemasolust ja rakendamisest saadav kasu õigustab kulusid), c) sidusus (muude asjakohaste ELi kriminaal- ja keskkonnaalaste õigusaktide ja poliitikaga ning ELi rahvusvaheliste kohustustega) ja d) asjakohasus (direktiivi esialgsete eesmärkide asjakohasus praeguste ja tulevaste vajaduste kontekstis). Hindamisel võeti arvesse ka sotsiaalset ja majanduslikku mõju eri sidusrühmadele.

Hindamise käigus tehti kindlaks kuus peamist probleemi, mille tõttu direktiiv ei ole praktikas tõhus.

1. Direktiivi kohaldamisala on aegunud ja määratletud keerukal viisil, mis takistab tõhusat uurimist, süüdistuste esitamist ja piiriülest koostööd.

2. Direktiiv sisaldab keskkonnakuritegude kirjeldamisel mitut ebaselget määratlust, mis võivad takistada tõhusat uurimist, süüdistuste esitamist ja piiriülest koostööd.

3. Kehtiva direktiivi kohaselt ei ole karistusmäärad kõigis liikmesriikides piisavalt tõhusad ja hoiatavad.

4. Liikmesriikide ebapiisav riigisisene ja piiriülene koostöö ja koordineerimine keskkonnakuritegevuse valdkonnas takistab tõhusat uurimist ja süüdistuste esitamist.

5. Usaldusväärsete, täpsete ja täielike statistiliste andmete puudumine keskkonnakuritegude menetluste kohta liikmesriikides ei võimalda liikmesriikide poliitikakujundajatel ja õigustöötajatel jälgida oma meetmete tõhusust.

6. Ebatõhus täitmise tagamise ahel: täitmise tagamise ahela ebatõhusa toimimise tõttu ei omistata keskkonnakuritegudele piisavalt tähtsust, neid ei avastata ega uurita tõhusalt, nende eest ei võeta vastutusele ega karistata. Kõigis liikmesriikides ja täitmise tagamise ahela kõigil tasanditel (inspektorid, politsei, prokuratuur ja kriminaalkohtud) on tuvastatud puudused jõustamises, sealhulgas ressursside puudus, ebapiisav koolitus ja eriteadmiste puudumine, vähene teadlikkus ja prioriteetide seadmine ning nõrk koostöö ja teabe jagamine.

Hindamise tulemuste põhjal otsustas Euroopa Komisjon direktiivi läbi vaadata ja viis läbi mõjuhindamise. Mõjuhindamise eri etapid alates probleemide ja nende põhjuste määratlemisest kuni eesmärkide ja võimalike poliitikavariantide kindlakstegemiseni tuginesid hindamisaruande järeldustele.

• Konsulteerimine sidusrühmadega

Komisjon korraldas viljakaid avalikke ja sihipäraseid konsultatsioone sidusrühmadega, et saada kasu välisekspertide teadmistest ja mõista laiema üldsuse muresid. Lisaks oli selle eesmärk tagada, et direktiivi läbivaatamiseks kaalutud võimalused oleksid kõige asjakohasemad viisid direktiivi tõhususe suurendamiseks ja õigustöötajate kohapealse töö toetamiseks. Konsultatsioonid viidi läbi võimalikult laialdaselt, et saada asjakohast teavet,

tõendeid ja selgitusi sidusrühmade eri kategooriate asjakohaste ja tegelike vajaduste kohta seoses kuue peamise eesmärgiga:

- selgitada ja ajakohastada keskkonnakuritegude direktiivi kohaldamisala;
- selgitada keskkonnakuritegude määratlemisel kasutatavaid juriidilisi mõisteid;
- parandada hoiatavate ja võrreldavate karistusliikide ja -määrade kättesaadavust;
- parendada piiriülest koostööd;
- edendada teabe ja statistiliste andmete kogumist ja levitamist ning
- tõhustada täitmise tagamise ahela toimimist (koolitus, koordineerimine ja koostöö, ressursid, strateegiline lähenemisviis).

Konsultatsioonid korraldati varases etapis ja nende käigus küsiti arvamusi paljudelt sidusrühmadelt, näiteks üldsuse esindajatelt, ekspertidelt, õigustöötajatelt (politseiteenistused, inspektorid, prokurörid ja kohtunikud), õigustöötajate võrgustikelt (IMPEL, ENPE, EUFJE, EnvirCrimeNet), liikmesriikide ametiasutustelt (justiits- ja keskkonnaministeeriumid), Euroopa ametitelt (Europol ja Eurojust), keskkonnaalastelt valitsusvälistelt organisatsioonidelt, äriorganisatsioonidelt, äriühingutelt ja akadeemilistelt ringkondadelt. Kõigiga konsulteeriti nende ootuste ja murede asjus seoses keskkonnakuritegude direktiivi võimaliku läbivaatamise vajaduse ja sisuga.

Komisjon kasutas konsultatsioonide käigus erinevaid konsulteerimismeetodeid ja -vorme. Need hõlmasid järgmist:

- esialgset mõjuhinnangut käsitlev konsultatsioon ja 12-nädalane avalik konsultatsioon, mille käigus küsiti kõigi huvitatud isikute arvamust;
- mitu veebipõhist temaatilist seminari ja eksperdirühma koosolekut, sealhulgas keskkonnanõuete täitmise ja keskkonnaalase juhtimise foorumi ja selle karistustega tegeleva töörühma kohtumised. Komisjoni korraldatavateks koosolekuteks valmistumiseks saadeti eelnevalt välja spetsiaalsed küsimustikud ja aruteludokumendid;
- mitmetel veebipõhistel konverentsidel, kus komisjon osales ja tutvustas oma tööd selles valdkonnas, koguti teistelt konverentsil osalejatelt tagasisidet kuue peamise valikuvõimaluse kohta ning kutsuti täiendavaid osalejaid osalema eksperditöös ja avalikus konsultatsioonis;
- komisjoni või sidusrühmade algatusel korraldatud kahepoolsed veebipõhised kohtumised paljude sidusrühmadega;
- Euroopa ametite, õigustöötajate, kutsevõrgustike (nt IMPEL/ENPE/EUFJE ja EnviCrimeNeti ühisavaldus, mis võeti vastu 2021. aasta mais keskkonnakuritegude vastu võitlemisele ja keskkonnakuritegude direktiivi läbivaatamisele keskendunud konverentsil) seisukohavõtud ja analüütilised dokumendid, tööstusharude esindajad, liikmesriikide ametiasutused, valitsusvälised organisatsioonid, kodanikuühiskond ja akadeemilised ringkonnad.

Sihtotstarbeline konsultatsioon kestis kokku üle kuue kuu, alates 2021. aasta veebruarist kuni juulini.

Konsultatsioon järgis mõjuhinnanguga sama loogilist järjestust, alustades probleemi määratlemisest ning võimaldades arendada järk-järgult välja võimalikud valikud ja nende mõju.

- Enamik vastanutest kinnitas vajadust ajakohastada keskkonnakuritegude direktiivi kohaldamisala ja selgitada õigustermineid.
- Enamikus valitsusväliste organisatsioonide ja ettevõtjate ühenduste vastustes määratleti keskkonnavaldkonnad või konkreetsed õigusaktid, mis ei ole kehtiva keskkonnakuritegude direktiiviga hõlmatud, kuid mille lisamist tuleks kaaluda.
- Enamik vastanutest pidas asjakohaseks lisada sätted maksimumkaristuste miinimummäärade ja raskendavate asjaolude kohta. Mõnel juhul peetakse kasulikuks konfiskeerimist käsitleva sätte lisamist koos juriidiliste isikute suhtes kohaldatavate õigusaktidega.
- Mitu osapoolt leidsid, et teabe kogumist ja edastamist liikmesriikide poolt tuleb parandada. Väljendati muret selle pärast, et see tähendaks keerulisi IT-kohandusi ning keerukat ja pikka protsessi, mis paneb õiguskaitseasutustele, prokuratuurile ja kohtusüsteemile suure halduskoormuse.
- Valdav enamik sidusrühmi kinnitas tungivat vajadust parandada täitmise tagamise ahela tõhusust praktikas ning vajadust kehtestada sätted koolituse, ressursside, koostöö ja koordineerimise kohta koos strateegilise lähenemisviisiga keskkonnakuritegude vastu võitlemiseks.

Otsustades, milliseid valikuid tuleks eelistada, võttis komisjon arvesse kõiki vastuseid. Lisateavet konsultatsioonide kohta leiab mõjuhinnangu lisadest (7. ja 8. lisa).

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Mõjuhinnangu jaoks vajalike tõendite kättesaadavuse tagamiseks kasutas komisjon mitmesuguseid eksperditeadmisi. Arvesse võetud eksperdiarvamused võib jagada kahte põhikategooriasse: selle valdkonna tehnika taseme uuringud ja konsulteerimine sidusrühmadega.

Esiteks korraldas komisjon 2019.–1920. aastal kehtiva direktiivi hindamise ja avaldas oma järeldused 2020. aasta oktoobris. See hindamine aitas komisjonil mõista kehtiva õigusakti eeliseid ja puudusi. See sillutas teed direktiivi läbivaatamiseks, kuna hindamisel ilmnes selgelt, et kehtival õigusaktil on kohapeal vaid tühine mõju. Pärast hindamist tellis komisjon mõjuhinnangu toetuseks uuringu; uuring tehti ajavahemikul 2021. aasta aprillist oktoobrini. Selle eesmärk oli hinnata eri valikute mõju, peamiselt nende rahalist ja majanduslikku mõju.

Lisaks kõnealusele kahele uuringule vaatas komisjon põhjalikult läbi selleteemalise kirjanduse. See kajastub mõjuhinnangus kasutatud arvukates viidetes. Lisaks analüüsiti paljusid sidusrühmade (nt Eurojust, Europol, kutsevõrgustikud, õigustöötajad, liikmesriigid, valitsusvälised organisatsioonid ja ettevõtjad) kirjalikke avaldusi. Dokumentide uurimine hõlmas ka Euroopa Parlamendi seisukohtade läbivaatamist, näiteks õiguskomisjoni raportit äriühingute vastutuse kohta keskkonnakahju eest (2020/2027(INI)). Arvesse võeti ka töörühmade järeldusi, näiteks 15. juunil 2021 toimunud Euroopa Nõukogu keskkonna- ja kriminaalõiguse töörühma teise kohtumise jaoks tehtud riigipõhist uuringut.

Samuti on hoolikalt kaalutud peamiste Euroopa keskkonnaõigusnormide täitmise tagamise võrgustike (IMPEL, EnviCrimeNet, ENPE, EUFJE) asjakohast tööd.

Arvesse on võetud ka keskkonnakuritegevuse vastast võitlust käsitlevate nõukogu vastastikuste hindamiste kaheksanda vooru tulemusi.

- **Mõjuhinnang**

Ettepanek toetub mõjuhinnangule. Õiguskontrollikomitee andis 1. oktoobril 2021 ettepanekule positiivse hinnangu (reservatsioonidega). Mõjuhinnangu I lisas selgitatakse, kuidas õiguskontrollikomitee märkusi on arvesse võetud.

Hindamine näitas, et kuigi direktiiviga loodi peamiste keskkonnakuritegude ühine ELi raamistik, ei olnud sellel praktikas kuigi palju mõju;

see ei mõjutanud süüdimõistvate kohtuotsuste arvu ega määratud karistuste määra liikmesriikides. Eelkõige tehti hindamise käigus kindlaks järgmised konkreetsed põhiprobleemid.

1. Direktiivi kohaldamisala (määratletud keskkonnakuritegude direktiivi kahes lisas ja artiklis 3 sätestatud kuritegude loeteluga) on aegunud ja see on määratletud keerulisel viisil, mis takistab tõhusat uurimist, süüdistuste esitamist ja piiriülest koostööd.
2. Termini „keskkonnakuritegu“ määratlus on ebaselge ja takistab liikmesriikide sees ja vahel tõhusat uurimist, süüdistuste esitamist ja piiriülest koostööd.
3. Karistusmäärad ei ole kõigis liikmesriikides tõhusad ja hoiatavad.
4. Piiriülene koostöö on liiga piiratud;
5. poliitikakujundajad ja õigustöötajad ei ole teadlikud keskkonnakuritegude olemusest ja ulatusest ning õiguskaitsemeetmete tõhususest, kuna statistiliste andmete kogumine, töötlemine ja jagamine on piiratud.
6. Täitmise tagamise ahel võitluses keskkonnakuritegude vastu on ebatõhus muu hulgas koolituse ja spetsialiseerumise puudumise ning ebapiisava koordineerimise ja koostöö tõttu keskkonnaõiguse jõustamise eri tasandite vahel.

Komisjon on välja töötanud mitu seadusandlikku ja muud poliitikavarianti. Kaalutud ja varajases etapis kõrvale jäetud variandid olid: direktiivi kehtetuks tunnistamine või kindlakstehtud probleemide lahendamine üksnes mittesiduvate meetmetega, näiteks ELi suunistega määratluste tõlgendamise ja karistusmäärade kohta.

Hindamise põhjal on konkreetsete eesmärkide saavutamiseks ainus sobiv variant direktiiv läbi vaadata. See ei välistaks muude kui seadusandlike meetmete toetamist (edaspidi „peamine poliitikavariant“). Peamise poliitikavariandi all on kindlaks tehtud järgmised allvariandid (edaspidi „variandid“), mida on mõjuhinnangus põhjalikult hinnatud, pidades silmas iga konkreetset eesmärki:

1. eesmärk: parandada uurimiste ja süüdistuste esitamise tõhusust, ajakohastades direktiivi kohaldamisala ja võttes kasutusele teostatava mehhanismi direktiivi ajakohasena hoidmiseks, võttes arvesse Euroopa rohelist kokkulepet.

- Variant 1a: ajakohastada lisades esitatud õigusaktide loetelu, lisada artiklisse 3 uued asjakohased kuriteo liigid ning võtta kasutusele komiteemenetlus, et hoida lisa ajakohasena.
- Variant 1b: viidata asjaomastele valdkondlikele õigusaktidele üldiselt ja lisad välja jätta; täpsustada keskkonnakuriteo määratlust artiklis 3 loetletud kuritegudes ja lisada uued asjakohased kuriteo liigid.
- Variant 1c: määratleda direktiivis keskkonnakuritegu nii, et selles puuduks asjakohaste ELi valdkondlike õigusaktide rikkumise kriteerium.

Eelistatud on variant 1b, kuna see suurendab õigusselgust selles suhtes, millised valdkondlike õigusaktide rikkumised kujutavad endast keskkonnakuritegusid. Ka edaspidi peaks direktiivi ajakohastama Euroopa Liidu seadusandja (nagu praegugi), kuna lihtsamat mehhanismi, nimelt komiteemenetlust, direktiivi oluliste osade suhtes ei kohaldata. Oluline osa on keskkonnakuriteo määratlemine. Artiklis 3 nimetatud kuritegude määratlemisel viidataks mõiste „õigusvastane“ laiendatud määratlusele ning see sisaldaks ka kuriteo liikide ajakohastatud loetelu, mis lähtub kehtivate keskkonnaalaste õigusaktide tõsistest rikkumistest.

2. eesmärk: parandada uurimiste ja süüdistuste esitamise tõhusust keskkonnakuriteo määratlustes kasutatud ebaselgete terminite selgitamise või nende väljajätmisega.

- Variant 2 a: määratleda ebamäärased terminid (nt „oluline kahju“) direktiivis täpsemalt.
- Variant 2b: kõrvaldada ebamäärased terminid, näiteks „oluline kahju“, sealhulgas ohtliku käitumise kriminaliseerimisega (kuritegelik ohtuseadmine).
- Variant 2c: variantide 2a ja 2b kombinatsioon.

Eelistatud variant on 2c, sest selguse huvides peaks seadusandja selgitama kindlakstehtud ebamääraseid mõisteid direktiivis endas (variant 2a) ning lisama ka rohkem ohu mõistel põhinevaid kuritegusid, mis on oluline juhtumite puhul, millega kaasneb suur kahju, mida on võimalik keskkonnakuritegude menetlustes tõendada. Kuritegelik ohtuseadmine hõlmaks juhtumeid, kus seadusandja on otsustanud, et valdkondlike eeskirjade rikkumine seaks keskkonna lubamatusse ohtu.

3. eesmärk: tagada keskkonnakuritegude puhul tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed karistusliigid ja -määrad.

- Variant 3 a: kehtestada minimaalsed karistuste maksimummäärad.
- Variant 3b: variant 3a, millele lisanduvad raskendavad asjaolud ja lisakaristused.
- Variant 3c: variant 3b, millele lisandub kohustus siduda trahvide suurus juriidilise isiku finantsseisundi ja/või ebaseadusliku tuluga.

Eelistatud on variant 3c, kuna kõik meetmed käsitlevad tõhusa karistamise eri aspekte ja tugevdavad üksteist.

4. eesmärk: edendada piiriülest uurimist ja süüdistuste esitamist.

Otseselt piiriülest koostööd edendavate sätete pakett, nagu ühtlustatud tõhusad uurimisvahendid, kohustus teha koostööd Europoli, Eurojusti ja OLAFi kaudu ning kohtualluvust käsitlevad eeskirjad.

5. eesmärk: suurendada teadlikku otsusetegemist keskkonnakuritegude kohta, parandades statistiliste andmete kogumist ja edastamist.

- Variant 5 a: kohustada liikmesriike koguma ja esitama komisjonile korrapäraselt statistilisi andmeid keskkonnakuritegude kohta.
- Variant 5b: variant 5a, millele lisandub liikmesriikide kohustus koguda ja esitada statistilisi andmeid vastavalt ühtlustatud ühistele standarditele.

Eelistatud variant on 5b.

6. eesmärk: parandada riiklike täitmise tagamise ahelate tulemuslikkust, et edendada avastamist, uurimist, süüdistuse esitamist ja karistuste määramist.

Kohustuste pakett praktilise rakendamise edendamiseks, mis hõlmab näiteks sihipärase ja korrapärase koolituse pakkumist täitmise tagamise ahela kõigil tasanditel, üldiseid riiklikke keskkonnakuritegevuse vastase võitlemise strateegiaid ja teadlikkuse suurendamise meetmeid.

Eelistatud pakett

1. eesmärgi puhul parandab lisade väljajätmine ja selle asemel keskkonnakuriteo määratluse täpsustamine artiklis 3 ning uute keskkonnakuriteo liikide lisamine samasse artiklisse tõenäoliselt keskkonnakuritegude uurimise ja nende eest süüdistuste esitamise tõhusust, eelkõige seoses piiriülese koostööga. Kui direktiivi kohaldamisalasse lisatakse uusi keskkonnakuritegevuse valdkondi, on tulevikus siiski vaja direktiivi korrapäraselt ajakohastada seadusandliku menetluse teel. Selleks ei ole lihtsamat võimalust, sest keskkonnakuriteo liikide määratlused on direktiivi oluline osa ja nõuavad Euroopa seadusandja otsust.

2. eesmärgi kohaselt on keskkonnakuritegudele nõuetekohaseks reageerimiseks vaja määratleda nii kuritegelik ohtuseadmine kui ka kuriteod, mis nõuavad kahju tõendamist. Praegune direktiiv põhineb nende kahe kuriteoliigi määratluse kombinatsioonil. Ettepanekuga tuleb lisada uued kuritegeliku ohtuseadmise kategooriad ja täpsustada, milline käitumine on kriminaliseeritud; samuti tuleb sellega lisada teavet, mis võimaldab kindlaks teha, mida võib käsitada keskkonnakahjuna.

Ebaselgete terminite, nagu „oluline kahju“ ja „arvestatav või mittearvestatav kogus“, täpsem määratlemine muudab direktiivi selgemaks. Keskendumine kuritegelikule ohtuseadmisele ja ohtlikule käitumisele võimaldab tõhusat karistamist juhtudel, kui tegelikku kahju on raske kindlaks teha või kui kahju ei ole tekkinud. Seega võib mõlema variandi kombineeritud kohaldamine suurendada keskkonnakuritegude uurimise ja nende eest süüdistuste esitamise tõhusust.

3. eesmärgi raames toob sanktsioone käsitlev meetmete pakett (variant 3c – minimaalsed karistuste maksimummäärad, raskendavad asjaolud, lisakaristused, trahvi suuruse sõltuvus ebaseadusliku tulu suurusest ja õigusrikkuja finantsolukorrast) kaasa tõhusamate, proportsionaalsemate, hoiatavamate ja ühtsemate karistusmäärade kehtestamise kogu ELis. Lisaks võimaldavad minimaalsed vanglakaristuste maksimummäärad õiguskaitsetöötajatele juurdepääsu uurimisvahenditele, mida saab kasutada ainult selliste kuritegude puhul, mille eest karistatakse teatava minimaalse karistuste maksimummääraga. See tõhustab uurimist ja hõlbustab piiriülest koostööd.

4. eesmärgi meetmed (uurimisvahendite ühtlustamine, kohustus teha koostööd ELi asutuste kaudu, riiklike kontaktpunktide loomine) edendavad otseselt piiriülest koostööd, täiendavad ja tugevdavad üksteist ning tõhustavad uurimist, kuna paljusid keskkonnakuritegude juhtumeid saab edukalt menetleda ainult piiriüleselt.

5. eesmärgi eelistatud variandiga kehtestatakse keskkonnakuritegude menetluste kohta andmete kogumise ühiselt määratletud miinimumstandard, mis tagab statistiliste andmete võrreldavuse kogu ELis.

6. eesmärgi raames kavandatud meetmetel (koolitus/spetsialiseerumine, koostöö- ja koordineerimisnõuded, teadlikkuse suurendamine, riiklikud strateegiad) on positiivne mõju kohapealsele tõhususele täitmise tagamise ahela kõigil tasanditel (inspektorid, politsei, prokuratuur, kriminaalkohtunikud).

Kuna direktiiv vajab parandamist kõigis kuues probleemses valdkonnas, peaks iga eesmärgi eelistatud variantide kombineerimine andma tulemuseks parima üldise paketi. Kombineeritult võivad eelistatud valikud saavutada kumulatiivse mõju, mis läheb kaugemale sellest, mida oleks võimalik saavutada üksikute eelistatud valikutega.

Piiriülest koostööd edendatakse mitte ainult 4. eesmärgi alla kuuluvate meetmetega, vaid ka direktiivi laiema kohaldamisalaga, mis võimaldab sellist koostööd rohkemates keskkonnavaldkondades. Keskkonnakuritegude täpsem määratlemine 2. eesmärgi raames vähendab liikmesriikide erinevaid arusaamu, mis on seni koostööd takistanud või sundinud seda isegi lõpetama. Maksimaalsete karistusmäärade kindlaksmääramine mitte ainult ei taga hoiatavamat karistuste määramist, vaid avab ukse ka tõhusatele piiriülestele uurimisvahenditele, mis on sätestatud õigusaktides, mida saab kohaldada ainult alates teatavast karistusmäärast konkreetse kuriteoliigi puhul. Liikmesriikides võrreldavatele standarditele vastav parem koolitus ja spetsialiseerumine 6. eesmärgi raames hõlbustab samuti otseselt piiriülest koostööd.

Õiguskaitsetöötajate suutlikkust paremini prognoosida juhtumi eduka lahendamise väljavaateid, mis toob kaasa rohkemate juhtumite eest süüdistuse esitamise, tugevdavad keskkonnakuritegude täpsemad määratlused (2. eesmärk) ning parem koolitus ja spetsialiseerumine (6. eesmärk). Parem piiriülene koostöö (4. eesmärk) ning hoiatavamate karistusliikide ja -määrade kättesaadavus (3. eesmärk) on täiendavad tegurid, mis võivad toetada keskkonnakuritegude juhtumite lahendamiseks vajalike vahendite eraldamise otsust.

Keskkonnakuritegude uurimiste tõhusus ja hoiatavus ei ole saavutatav mitte ainult asjakohasemate karistuste määramisega 3. eesmärgi raames eelistatud valiku abil. Ka tõhusamad uurimised 1., 2., 4. ja 6. eesmärgi raames eelistatud valikute kombineeritud mõju kaudu, mida on kirjeldatud eespool, aitavad kaasa keskkonnakuritegusid ära hoidva kriminaalõigussüsteemi loomisele.

Sel viisil aitavad eelistatud valikud mitte üksnes kõige paremini saavutada vastavaid eesmärke, vaid suurendavad ka direktiivi üldist tõhusust, mis ulatub igast konkreetsest eesmärgist kaugemale.

Keda direktiiv mõjutab?

Liikmesriigid ja avaliku sektori asutused

Keskkonnakuritegude direktiivi rakendamist käsitlevad sätted suurendavad eeldatavasti täitmise tagamise ahela tõhusust ja tagavad keskkonnakuritegude vastu võitlemiseks tehtava töö võrreldavuse kogu ELis. Need võivad tekitada liikmesriikide keskkonna-, õiguskaitse- ja kohtuasutustele mõningaid nii ühekordseid kui ka jooksvaid kulusid. Keskpikas ja pikas perspektiivis saadav kasu on siiski sellest palju suurem. Riiklikud ametiasutused peavad tagama täiendavad inim- ja materiaalsed ressursid (peamiselt politseis ja prokuratuurides, mis on kõige sagedamini keskkonnakuritegude uurimise ja nende eest vastutusele võtmise eest vastutavad institutsioonid). Samuti võib liikmesriikide kohustus koguda ja esitada statistilisi andmeid vastavalt uutele ja ühtlustatumatele standarditele tekitada täiendavat halduskoormust seoses olemasolevate süsteemide võimaliku kohandamisega juhtumite registreerimiseks ning kõnealuse statistika väljatöötamisega riiklikul tasandil enne selle edastamist ELile. Kõik liikmesriigid peaksid pakkuma täiendavat koolitust asjaomastele spetsialistidele kogu täitmise tagamise ahelas, võttes arvesse direktiivi muudetud tingimusi ja lisatöötajaid. Vajalikud vahendid sõltuvad sellest, mil määral liikmesriigid juba pakuvad keskkonnakuritegude valdkonnas korrapärast koolitust. Peale selle kaasnevad lisakulud seoses eri institutsioonide riiklike teabekeskuste loomisega ja keskkonnakuritegude vastu võitlemise riiklike strateegiate väljatöötamisega.

ELi ettevõtjad

Direktiiviga ei kaasne ELi ettevõtjatele otseseid kulusid; nende jaoks tulenevad nõuete täitmisega seotud kulud keskkonnaalasest haldusõigusest. Tõhusam õiguskaitse keskkonnakuritegude valdkonnas kaitseks seaduslikult tegutsevaid ettevõtjaid ebaseaduslikust

äritegevusest tuleneva ebaausa konkurentsi eest. Lisaks väheneks ebaseaduslikust tegevusest mõjutatud tööstusharu (nt jäätmekäitlus, kemikaalide tootmine) maine kahjustamine, mis tooks nõuetele vastavatele ettevõtjatele täiendavat kasu. Kuna keskkonnakuriteod on jätkuvalt seotud haldusõiguse rikkumisega, on piiratud oht, et ettevõtjaid võidakse karistada keskkonnategevuse eest, mis on haldusõiguse kohaselt lubatud, välja arvatud direktiivis nimetatud konkreetsete ja täpselt määratletud olukordade puhul.

Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

VKEd võivad sattuda mõnevõrra suurema surve alla, kuna nende suutlikkus maksta trahve ja/või kaasata õiguseksperte ning täita hoolsuskohustust on väiksem. Võimalus siduda trahvid lisaks muudele kuriteo kaudsetele aspektidele ettevõtja finantsolukorraga võib vähendada VKEde haavatavust selliste trahvide suhtes.

ELi kodanikud

Keskkonnaalase kriminaalõiguse tõhusamal jõustamisel on eeldatavasti positiivne mõju ühiskonnale tervikuna. Lisaks keskkonnakaitsega seotud elukvaliteedi paranemisele toetab kuritegevuse vähendamine paremat valitsemist, korruptsiooni vähenemist ja suurte kuritegelike organisatsioonidega seotud riskide vähenemist.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Mõjuhinnangus ei toodud välja ühtegi võimalust direktiivi lihtsustamiseks ega tarbetute kulude vähendamiseks.

Direktiiv kui kriminaalõiguslik vahend ei tekita kodanikele, ettevõtjatele ega VKEdele lisakulusid. See leidis kinnitust sidusrühmadega peetud konsultatsioonide käigus.

Ettepanek sisaldab mitmeid täiendavaid sätteid, mille eesmärk on praegust väga üldist direktiivi konkreetsemaks muuta, selgitada selle kohaldamisala, täpsustada kuritegude määratlusi ning tagada karistuste tõhusus, proportsionaalsus ja hoiatavus. See lihtsustab ja hõlbustab praktilist rakendamist liikmesriikide ametiasutuste poolt ning tagab seega, et direktiiv saavutab paremini oma eesmärgid.

Ettepanek sisaldab ka uusi sätteid, millega nõutakse liikmesriikidelt konkreetsete meetmete võtmist, et tagada direktiivi tõhus rakendamine praktikas (koolitusmeetmed, teadlikkuse suurendamise meetmed, meetmed piiriülese koostöö tugevdamiseks, meetmed vajalike ressursside tagamiseks jne). Kuigi need näivad olevat uued kohustused, mis tekitavad liikmesriikidele kulusid, näevad kõnealused sätted tegelikult sõnaselgelt ette vaid kohustused, mida liikmesriigid nagunii peavad täitma. Liikmesriigid ei pea mitte ainult direktiivi siseriiklikku õigusesse üle võtma, vaid nad peavad võtma ka vajalikud praktilised rakendusmeetmed. Hindamine näitas, et praktiline rakendamine on puudulik kõigis liikmesriikides ja kogu täitmise tagamise ahelas. Seepärast on direktiivis sätestatud kohustused vajalikud, et tagada nõuete täitmine liikmesriikides. Ettepanekuga nõutud rakendusmeetmed on meetmed, mida õigustöötajad on pidanud kõige asjakohasemaks, et võimaldada neil jõustada direktiivi ülevõtvaid siseriiklikke sätteid. Eelkõige on viidatud koolitusele kui olulisele vajadusele, et parandada keskkonnakuritegudega seotud õiguskaitset.

- **Põhiõigused**

Direktiivil on tõenäoliselt positiivne mõju keskkonnakaitsele, mida käsitletakse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 37. Keskkonna parandamine aitab parendada kodanike füüsilist heaolu (tervist), mis on osa inimväärikusest. Seetõttu mõjutab see positiivselt ka õigust elule (harta artikkel 2), õigust kehalisele puutumatusele (artikkel 3), laste eest hoolitsemist ja nende heaolu (artikkel 24), õigust tervislikele töötingimustele (artikkel 31) ning õigust ennetavale ja muule tervishoiule (artikkel 35).

Kõnealune direktiiv, mis on kriminaalõiguse vahend, tuleb siseriiklikku õigusesse üle võtta, austades põhiõigusi ja järgides Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) sätestatud põhimõtteid, mida on tunnustatud Euroopa Liidu lepingus. Täpsemalt tuleks selle ülevõtmisel ja kohaldamisel nõuetekohaselt austada õigust isikuandmete kaitsele (harta artikkel 8), ettevõtlusvabadust (artikkel 16), süütuse presumptsiooni ja kaitseõigust (artikkel 48), kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet (artikkel 49) ning mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeldu (artikkel 50). Direktiivi rakendamisel peaksid liikmesriigid tagama, et kriminaalmenetluses järgitakse kahtlustatavate või süüdistatavate isikute menetlusõigusi. Direktiivist tulenevad kohustused ei piira liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad kriminaalmenetluse menetlusõigusi käsitlevatest ELi õigusaktidest.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolev ettepanek avaldab liikmesriikide ja komisjoni eelarvele vähest mõju. Konkreetne teave komisjonile avalduva finantsmõju kohta on esitatud käesolevale õigusaktide paketile lisatud finantsselgituses.

Komisjonil on kahte liiki kulusid: ühekordsed ja korduvad. Esimene finantsmõju komisjonile on seotud läbivaatamise 5. eesmärgiga: parandada statistiliste andmete kogumist ja keskkonnakuritegudest teatamist. Komisjoni kulud selle eesmärgi saavutamiseks on 2025. aastal 155 000 eurot. Need kogukulud jagunevad kolme liiki kuludeks. Esiteks läheb miinimumstandardite määratlemine maksma 110 000 eurot ja see on ühekordne kulu, mis tekib ainult 2025. aastal. Teine kulu on seotud nõuete tagamisega ja kujutab endast korduvkulu 16 000 eurot aastas. Viimane selle eesmärgiga seotud kulu on komisjoni iga kahe aasta tagant esitatav aruanne liikmesriikide andmete kohta, mis on samuti korduvkulu – 25 000 eurot aastas.

Lisaks läbivaatamise 5. eesmärgi kuludele peab komisjon oma aruandluskohustuste täitmiseks ette nägema ka muud ühekordsed kulud. Seadusandlikus ettepanekus on sätestatud, et komisjon peab koostama kaks aruannet. Esimene puudutab direktiivi ülevõtmist liikmesriikide poolt ja selle maksumus on 405 000 eurot, millest 350 000 eurot kulub uuringu tellimiseks ja 54 600 eurot uuringu läbivaatamiseks komisjoni töötajate poolt. Teine aruanne, mille komisjon peab koostama, on uuring, milles analüüsitakse direktiivi tõhusust teatavate näitajate abil. See uuring, mis toimub pärast praeguse mitmeaastase finantsraamistiku lõppu, maksab 420 000 eurot.

Seega oleksid kõik komisjoni kulud 2025. aastal 560 000 eurot ja direktiiviga seotud iga-aastased korduvkulud 45 000 eurot. Hindamine ei hõlma direktiivi tõhususe aruandega seotud kulusid, mis tekivad pärast praegust mitmeaastast finantsraamistikku.

Direktiivi finantsmõju liikmesriikidele on seotud selle läbivaatamise kolme eesmärgiga: parandada liikmesriikidevahelist tõhusat koostööd ja koordineerimist (4. eesmärk), parandada statistiliste andmete kogumist ja aruandlust keskkonnakuritegude kohta (5. eesmärk) ning parandada täitmise tagamise ahela tõhusat toimimist (6. eesmärk).

4. eesmärgi puhul on kõigil liikmesriikidel kahte liiki kulud: uurimisvahendite kulud ja riiklike kontaktpunktide loomise kulud. Uurimisvahendite kohta puudusid andmed, mis võimaldaksid kulude esialgset hindamist. Riiklike kontaktpunktide loomise kulud jäävad aga kõigi liikmesriikide jaoks vahemikku 475 600–792 700 eurot, sõltuvalt liikmesriikide valitud variandist.

5. eesmärgiga kaasneb liikmesriikidele mitut liiki kulusid. Kaks neist on ühekordsed kulud: riikliku koordineerimismenetluse kehtestamine, mille maksumus oleks 146 200 eurot kõigi liikmesriikide jaoks, ning miinimumstandardite kindlaksmääramine, mis läheks maksma

280 000 eurot. Kaks 5. eesmärgiga seotud kulu liiki ei ole ühekordsed, vaid korduvad. Esiteks peavad liikmesriigid tagama jätkuva nõuetele vastavuse, millega kaasnev kulu peaks kõigi liikmesriikide jaoks olema 35 000 eurot. Koordineerimine, andmekogumine ja aruandlus lähevad kõigi liikmesriikide jaoks maksma 220 000 eurot. Seega on liikmesriikide kulude kogusumma 5. eesmärgi puhul ligikaudu 683 000 eurot.

Ka seoses 6. eesmärgiga on liikmesriikidel mitut liiki kulusid: koolituse, üldsuse teadlikkuse tõstmise, riiklike strateegiate väljatöötamise ja rakendamine ning töötajate arvu suurendamise kulud. Koolitus, mis on üks peamisi direktiivi toetusmeetmeid, läheb kõigi liikmesriikide jaoks hinnanguliselt maksma 7 800 000 eurot. Riiklike strateegiatega seotud kulud tuleks jagada ühekordseteks ja korduvkuludeks. Riiklike strateegiate väljatöötamine ja esmane rakendamine läheb kõigi liikmesriikide jaoks maksma 864 000 eurot. Kui esimene osa on lõpule viidud, ulatuvad kõigi liikmesriikide korduvkulud hinnanguliselt 325 000 euroni. Lisaks on direktiiviga seotud töötajate arvu suurenemise kulud kõigi liikmesriikide puhul hinnanguliselt 4 miljonit eurot. Seega ulatuvad kõik 6. eesmärgi kulud kõigi liikmesriikide jaoks ligikaudu 13 miljoni euroni.

Neid kulusid tuleks hinnata lähtuvalt sellest, kui suurt kahju keskkonnakuriteod põhjustavad. UNEPi ja Interpoli 2016. aasta juunis avaldatud hinnangute kohaselt põhjustavad keskkonnakuriteod aastas kahju 91–258 miljardi USA dollari ulatuses.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ettepaneku eesmärk on kõrvaldada kehtiva direktiivi puudused ning seetõttu sätestatakse selles mitmesugused rakendamise, järelevalve, hindamise ja aruandluse meetmed.

Esiteks tuleb pärast direktiivi jõustumist kehtestada rakendusaktiga keskkonnakuritegusid käsitlevate statistiliste andmete esitamise ja kogumise miinimumnõuded. Hiljemalt üks aasta pärast direktiivi jõustumist peavad liikmesriigid töötama välja riikliku strateegia keskkonnakuritegude vastu võitlemiseks ja koostama direktiivi ülevõtmise tegevuskava. See võimaldab komisjonil hinnata nii läbivaadatud direktiivi ülevõtmist liikmesriikide poolt kui ka nende võetud kohustust võidelda tõhusamalt keskkonnakuritegude vastu.

Rakenduskava ning hindamis- ja aruandluskord ei lõpe pärast direktiivi jõustumist. Liikmesriikidel on direktiivi riiklikku õigusse ülevõtmiseks aega 18 kuud pärast selle jõustumist. Kaks aastat pärast ülevõtmisperioodi lõppu peab komisjon koostama aruande selle kohta, kuidas liikmesriigid on direktiivi üle võtnud. Viis aastat pärast ülevõtmisperioodi lõppu peab komisjon koostama uuringu direktiivi tõhususe kohta, et hinnata selle lisaväärtust. Lisaks nendele järelevalvemenetlustele peavad liikmesriigid iga kahe aasta järel koostama aruande, mis sisaldab direktiiviga seotud teavet, näiteks riiklikku strateegiat või riikide koordineerimis- ja koostöömeetmeid. Liikmesriikide edastatud andmete põhjal koostab komisjon ka statistilisi aruandeid keskkonnakuritegude kohta.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artikkel 1. Reguleerimisese

Selles sättes kirjeldatakse direktiivi eesmärki ja eelkõige selle konkreetset eesmärki toetada keskkonnakaitset kuritegude määratlemise ja karistuste kehtestamisega.

Artikkel 2. Mõisted

See säte sisaldab direktiivis kasutatud mõistete määratlusi, sealhulgas „õigusvastasuse“ täpsemat määratlust keskkonnakuritegude piiritlemiseks.

Artikkel 3. Kuriteod

Selles sättes kirjeldatakse direktiiviga hõlmatud kuritegusid. Mõned kuritegude määratlused tulenevad kehtivast direktiivist, mõned kujutavad endast olemasolevate muudetud ja täpsustatud versioone ning mõned on uued. Lisaks selgitatakse kuritegude määratluses kasutatud termineid seeläbi, et täpsustatakse elemente, mida tuleb arvesse võtta kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nende üle otsustamisel. Eelkõige käsitletakse termineid „oluline kahju“, „tõenäoline“ kahju tekitamine ja „arvestatav kogus“.

Artikkel 4. Kuriteole kihutamine, kaasaaitamine ja kuriteokatse

Artiklis 4 kriminaliseeritakse artikli 3 lõikes 1 osutatud kuritegudele kihutamine ja neile kaasaaitamine. Samuti kriminaliseeritakse katse panna toime teatavaid artiklis 4 loetletud kuritegusid.

Artikkel 5. Füüsiliste isikute suhtes kohaldatavad karistused

Selle artikliga nähakse ette miinimumstandardid, mis aitavad tagada, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudele järgneks tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaalkaristuste kohaldamine. Lisaks nõutakse ettepanekus, et liikmesriigid kehtestaksid konkreetsed keskkonnakuritegude karistusmäärad ja -liigid. Kavandatav liigitus kajastab kuritegude raskusastet. Näiteks lõikes 2 on sätestatud, et artiklis 3 osutatud kuritegude eest, kui need põhjustavad või võivad põhjustada isiku surma või raske kehavigastuse, tuleks määrata karistus, mille maksimummäär on vähemalt kümneaastane vangistus.

Lõike 5 eesmärk on, et liikmesriigid võtaksid meetmeid tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude suhtes saab kohaldada lisakaristusi ja -meetmeid, et võimaldada kohandatud reageerimist eri liiki kuritegelikule käitumisele.

Artikkel 6. Juriidiliste isikute vastutus

See artikkel sisaldab kohustusi võtta juriidilised isikud vastutusele artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest, kui sellised kuriteod on toime pandud nende kasuks. Samuti on selles artiklis sätestatud, et liikmesriigid peaksid tagama, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele järelevalve ja kontrolli puudumise eest, mis on võimaldanud juriidilise isiku kasuks toime panna artiklites 3 ja 4 osutatud kuriteo. Lisaks ei tohiks juriidilise isiku vastutus välistada kriminaalmenetlust füüsiliste isikute suhtes.

Artikkel 7. Juriidiliste isikute suhtes kohaldatavad karistused

Selles artiklis sätestatakse karistused, mida kohaldatakse käesoleva ettepanekuga hõlmatud kuritegudes osalevate juriidiliste isikute suhtes.

Artikkel 8. Raskendavad asjaolud

Selles artiklis sätestatakse raskendavad asjaolud, mida tuleb artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest karistuste määramisel arvesse võtta.

Artikkel 9. Kergendavad asjaolud

Selles artiklis sätestatakse kergendavad asjaolud, mida tuleb artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest karistuste määramisel arvesse võtta.

Artikkel 10. Vara arestimine ja konfiskeerimine

Selle sättega tagatakse, et liikmesriigid annavad pädevatele asutustele võimaluse arestida ja konfiskeerida käesoleva ettepanekuga hõlmatud kuritegudest saadud tulu.

Artikkel 11. Kuritegude aegumistähtajad

Selle artikliga nähakse ette sätted aegumistähtaegade kohta, et pädevad asutused saaksid teatava ajavahemiku jooksul uurida käesoleva ettepanekuga hõlmatud kuritegusid, esitada nende eest süüdistusi ja teha nende kohta otsuseid.

Artikkel 12. Kohtualluvus

Selles artiklis sätestatakse kohtualluvust käsitlevad sätted, millega tagatakse, et liikmesriigid kehtestavad ettepanekuga hõlmatud kuritegude puhul kohtualluvuse ja teavitavad komisjoni, kui nad otsustavad laiendada seda kohtualluvust konkreetsetel juhtudel, kui kuritegu on toime pandud väljaspool nende territooriumi.

Artikkel 13. Keskkonnakuritegudest teatanud või uurimisele kaasaaitavate isikute kaitse

See säte käsitleb selliste isikute kaitset nagu rikkumisest teatajad, keskkonnakaitsjad ja muud isikud, kes edastavad teavet või esitavad tõendeid keskkonnakuritegude uurimise jaoks.

Artikkel 14. Asjaomase üldsuse õigus menetluses osaleda

See säte käsitleb kriminaalmenetluses osalemise menetlusõigusi, mis tuleks anda asjaomasele üldsusele, nagu on sätestatud artiklis 2.

Artikkel 15. Ennetus

Selle sätte kohaselt peavad liikmesriigid võtma keskkonnakuritegude vähendamiseks ennetavaid meetmeid.

Artikkel 16. Ressursid

Selle sätte eesmärk on tagada, et keskkonnakuritegusid avastavatel, uurivatel, nende eest süüdistusi esitavatel või neid menetlevatel riiklikel asutustel on piisav arv kvalifitseeritud töötajaid ning piisavad rahalised, tehnilised ja tehnoloogilised ressursid, mis on vajalikud nende ülesannete tõhusaks täitmiseks.

Artikkel 17. Koolitus

Selle sätte eesmärk on tõhustada koolitustegevust kogu täitmise tagamise ahelas, et tagada kõigile asjaosalistele vajalikud erioskused ja suutlikkus täita oma ülesandeid tõhusalt.

Artikkel 18. Uurimisvahendid

Selle sättega nähakse ette, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude uurimiseks tuleb teha kättesaadavaks uurimise erivahendid.

Artikkel 19. Koordineerimine ja koostöö liikmesriikide pädevate asutuste vahel

Selle sättega nõutakse, et liikmesriigid tagaksid strateegilisel ja operatiivsel tasandil koordineerimise ja koostöö kõigi oma pädevate asutuste vahel, kes osalevad keskkonnakuritegude ennetamises ja nende vastu võitlemises.

Artikkel 20. Keskkonnakuritegevuse vastase võitluse riiklik strateegia

Selle sätte eesmärk on tagada strateegiline lähenemisviis keskkonnakuritegude vastasele võitlusele ning see hõlmab aspekte, mida tuleb käsitleda igas liikmesriigis kehtestatavas riiklikus strateegias.

Artikkel 21. Andmete kogumine ja statistika

Selles sättes käsitletakse vajadust koguda süstemaatiliselt teavet keskkonnakuritegevuse vastu võitlemiseks tehtud töö kohta ja esitada statistilisi andmeid keskkonnakuritegude kohta. Selles nõutakse liikmesriikidelt asjakohaste statistiliste andmete kogumist ja avaldamist ning nende saatmist komisjonile. Samuti kehtestatakse sellega komisjonile kohustus avaldada

korrapäraselt liikmesriikide esitatud statistiliste andmete põhjal aruandeid. Samuti on selle sätte eesmärk aidata lahendada keskkonnakuritegusid käsitlevate andmete praeguse piiratud kättesaadavuse probleemi, mis aitaks hinnata keskkonnakuritegude vastu võitlemise riiklike süsteemide tõhusust.

Artikkel 22. Rakendamisvolitused

See artikkel täiendab artiklit 25 ja selle eesmärk on tugevdada liikmesriikide kohustust saata komisjonile statistilisi andmeid, sätestades, et komisjon võtaks vastu rakendusakti, milles määratakse kindlaks statistiliste andmete esitamise ühised miinimumstandardid.

Artikkel 23. Komiteemenetlus

Selles sättes käsitletakse vajadust, et komisjoni abistaks rakendusakti eelnõu vastuvõtmisel komitee.

Artiklid 24, 25, 26, 27, 28 ja 29

Need artiklid sisaldavad täiendavaid sätteid, mis käsitlevad ülevõtmist liikmesriikide poolt, liikmesriikide aruandlust, komisjonipoolset hindamist ja aruandlust, direktiivi 2005/35/EÜ jõustumist ja kohaldamist ning direktiivi 2008/99/EÜ asendamist käesoleva direktiiviga.

2021/0422 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu ja direktiivi 2008/99/EÜ asendamise kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 83 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[19],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 3 lõike 3 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 191 kohaselt on liit võtnud kohustuse tagada keskkonna kaitstuse kõrge tase ja parandada keskkonna kvaliteeti.

(2) Liidule teeb jätkuvalt muret keskkonnakuritegude sagenemine ja nende mõju, mis murendab liidu keskkonnaalaste õigusaktide mõjusust. Lisaks ulatuvad need kuriteod üha sagedamini üle nende toimepanemise kohaks olevate riikide piiride. Sellised kuriteod ohustavad keskkonda ja seetõttu on vaja võtta asjakohaseid ja tulemuslikke meetmeid.

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/99/EÜ[20] ja keskkonnavaldkonna õigusaktide kohased olemasolevad karistussüsteemid ei ole olnud piisavad, et saavutada kõigis keskkonnapoliitika valdkondades liidu keskkonnakaitsealaste õigusaktide järgimine. Järgimist tuleks toetada, kasutades kriminaalkaristusi, mis näitavad halduskaristustega võrreldes kvalitatiivselt erinevat ühiskondlikku hukkamõistu.

(4) Parandada tuleks keskkonnakuritegude uurimise, nende eest süüdistuse esitamise ja nendega seotud kohtuasjade lahendamise tulemuslikkust. Direktiivis 2008/99/EÜ sätestatud keskkonnakuritegude loetelu tuleks läbi vaadata ja lisada tuleks liidu keskkonnaõiguse kõige raskematel rikkumistel põhinevad täiendavad kuriteokategooriad. Karistussätteid tuleks tugevdada, et suurendada nende hoiatavat mõju ning parandada keskkonnakuritegude avastamise, uurimise, nende eest süüdistuse esitamise ja nendega seotud kohtuasjade lahendamise vastutusega seotud täitmise tagamise ahelat.

(5) Liikmesriigid peaksid kuriteokategooriad kriminaliseerima ning täpsustama kuriteokategooria määratlused ja ühtlustama nii karistuste liigid kui ka tasemed.

---

19 ELT C […], […], lk […].

20 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

(6) Liikmesriigid peaksid lisama oma siseriiklikesse õigusaktidesse kriminaalkaristused liidu keskkonnakaitse õiguse tõsise rikkumise eest. Ühise kalanduspoliitika raames on liidu õiguses määrusega (EÜ) nr 1224/2009[21] ja määrusega (EÜ) nr 1005/2008 ette nähtud põhjalikud kontrolli- ja rakenduseeskirjad tõsiste rikkumiste, sealhulgas merekeskkonnale kahju tekitavate rikkumiste korral. Selle süsteemi alusel on liikmesriikidel võimalik valida haldus- ja/või kriminaalkaristuste süsteemi vahel. Kooskõlas komisjoni teatisega „Euroopa roheline kokkulepe“[22] ja „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030“[23] tuleks teatav tahtlik õigusvastane tegevus, mis on hõlmatud määrustega (EÜ) nr 1224/2009 ja (EÜ) nr 1005/2008[24], liigitada kuriteoks.

(7) Selleks et tegevus vastaks käesoleva direktiivi kohaselt keskkonnakuriteo koosseisule, peaks see olema keskkonda kaitsva liidu õiguse või seda liidu õigust rakendavate siseriiklike õigus- ja haldusnormide või otsuste kohaselt õigusvastane. Tuleks kindlaks määrata iga kuriteokategooria koosseisule vastav tegevus ning vajaduse korral tuleks kehtestada tegevuse kriminaliseerimise künnis. Sellist tegevust tuleks käsitada kuriteona, kui see on toime pandud kas tahtlikult või teatavatel juhtudel raske hooletuse tõttu. Ebaseaduslik tegevus, mis põhjustab inimeste surma või raskeid vigastusi, olulist keskkonnakahju või märkimisväärset ohtu, et selline kahju tekib, või mida peetakse muul viisil keskkonnale eriti kahjulikuks, käsitatakse kuriteona, kui see on toime pandud raske hooletuse tõttu. Liikmesriigid võivad selles valdkonnas vastu võtta või säilitada rangemaid kriminaalõiguse norme.

(8) Tegevust tuleks pidada liikmesriigi pädeva asutuse loast hoolimata õigusvastaseks juhul, kui selline luba saadi pettuse teel või korruptsiooni, väljapressimise või sundimise teel. Lisaks peaksid ettevõtjad võtma vajalikke meetmeid, et täita vastava tegevuse suhtes kohaldatavaid keskkonnakaitset käsitlevaid õigus- ja haldusnorme, sealhulgas täites kehtivate lubade muutmise või ajakohastamise menetlustes oma kohustusi, mis on sätestatud kohaldatavates ELi ja siseriiklikes õigusaktides.

(9) Keskkonda tuleks kaitsta laias tähenduses, nagu on sätestatud ELi lepingu artikli 3 lõikes 3 ja ELi toimimise lepingu artiklis 191, hõlmates kõik loodusvarad – õhu, vee, pinnase, loodusliku loomastiku ja taimestiku, sealhulgas elupaigad – ning loodusvaradel põhinevad teenused.

(10) Tingituna kliimamuutuste, elurikkuse vähenemise ja keskkonnaseisundi halvenemise kiirenemisest ning konkreetsetest näidetest nende laastava mõju kohta peetakse üleminekut keskkonnahoidlikule majandusele meie aja peamiseks eesmärgiks ja põlvkondadevahelise õigluse küsimuseks. Seega peaks juhul, kui käesoleva direktiiviga hõlmatud liidu õigusaktid muutuvad, käesolev direktiiv hõlmama ka kõiki ajakohastatud või muudetud liidu õigusakte, mis kuuluvad käesolevas direktiivis

---

21 Komisjoni 8. aprilli 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 404/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 (millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks) üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 112, 30.4.2011, lk 1–153).

22 KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).

23 KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020) 380 final).

24 Nõukogu 29. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2008, millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks ning muudetakse määrusi (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1936/2001 ja (EÜ) nr 601/2004 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 1093/94 ja (EÜ) nr 1447/1999 (ELT L 286, 29.10.2008, lk 1–32).

määratletud kuritegude kohaldamisalasse, kui liidu õigusest tulenevad kohustused jäävad sisuliselt samaks. Kui aga uute õigusaktidega keelatakse keskkonnale kahjulik uus tegevus, tuleks käesolevat direktiivi muuta, et lisada kuriteokategooriate hulka ka liidu keskkonnaõiguse uued tõsised rikkumised.

(11) Keskkonnakuritegude määratlemiseks kasutatavaid kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid künniseid tuleks selgitada, esitades mitteammendava loetelu asjaoludest, mida tuleks selliste künniste hindamisel arvesse võtta asutustel, kes uurivad neid kuritegusid, esitavad nende eest süüdistusi ja lahendavad nendega seotud kohtuasju. See peaks edendama direktiivi sidusat kohaldamist ja tulemuslikumat võitlust keskkonnakuritegude vastu ning tagama õiguskindluse. Sellised künnised ega nende kohaldamine ei tohiks siiski muuta kuritegude uurimist, nende eest süüdistuste esitamist ega nendega seotud kohtuasjade lahendamist ülemäära raskeks.

(12) Kriminaalmenetlustes ja kriminaalkohtumenetlustes tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta seda, kas asjasse on segatud kuritegelikke organisatsioone, kes tegutsevad viisil, mis avaldab keskkonnale negatiivset mõju. Kriminaalmenetlustes tuleks käsitleda korruptsiooni, rahapesu, küberkuritegevust ja dokumendipettust ning – äritegevuse puhul – õigusrikkuja kavatsust maksimeerida kasumit või säästa kulusid, kui need toimuvad keskkonnakuriteo kontekstis. Need kuriteovormid on sageli seotud raskete keskkonnakuritegude vormidega ja seetõttu ei tohiks neid käsitleda eraldi. Sellega seoses on eriti murettekitav, et mõned keskkonnakuriteod pannakse toime pädevate asutuste või avalikke ülesandeid täitvate ametnike vaikival või aktiivsel toetusel. Teatavatel juhtudel võib see isegi toimuda korruptsiooni vormis. Sellise käitumisega on näiteks tegemist, kui kontrollimisel vaadatakse keskkonnakaitsealaste õigusaktide rikkumisest mööda või vaikitakse need maha, jäetakse kontrolle teadlikult vahele, näiteks ei kontrollita, kas loa omanik täidab loa tingimusi, otsustatakse anda ebaseaduslikke litsentse või hääletatakse selliste litsentside andmise poolt või esitatakse võltsitud või valeandmetega positiivseid aruandeid.

(13) Karistama peaks ka tahtlikult toime pandud kuritegudele kihutamise ja kaasaaitamise eest. Katset panna toime kuritegu, mis põhjustab isiku surma või raskeid vigastusi, olulist kahju keskkonnale või võib põhjustada olulist kahju keskkonnale või mida peetakse muul viisil eriti kahjulikuks, tuleks samuti käsitada kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult.

(14) Rikkumiste eest määratavad karistused peaksid olema tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed. Selleks tuleks ette näha füüsiliste isikute maksimaalse vangistuse minimaalne kestus. Lisakaristusi peetakse sageli tulemuslikumaks kui finantssanktsioone, eriti juriidiliste isikute puhul. Seetõttu peaks kriminaalmenetluses olema võimalik kasutada lisakaristusi või -meetmeid. Need peaksid hõlmama keskkonna taastamise kohustust, avaliku sektori vahenditele juurdepääsu välistamist, sealhulgas hankemenetlustest kõrvalejätmist ning toetustest ja kontsessioonidest ilmajätmist, ning lubade ja volituste tühistamist. See ei piira kohtunike ega kohtute õigust määrata kriminaalmenetluses konkreetsetel juhtudel asjakohaseid karistusi.

(15) Kui see on siseriikliku õigusega ette nähtud, tuleks ka juriidilisi isikuid võtta käesoleva direktiivi kohaselt keskkonnakuritegude eest kriminaalvastutusele. Liikmesriigid, kelle siseriiklikus õiguses ei ole juriidiliste isikute kriminaalvastutust ette nähtud, peaksid tagama, et nende halduskaristuste süsteemidega nähakse käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks ette tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed karistuste liigid ja määrad, nagu on sätestatud käesolevas direktiivis.

Määratud karistuse hoiatava mõju tagamiseks tuleks arvesse võtta juriidiliste isikute finantsolukorda.

(16) Praktikas määratavate karistusmäärade edasiseks ühtlustamiseks ja nende mõjususe parandamiseks tuleks aluseks võtta ühised raskendavad asjaolud, mis kajastavad toimepandud kuriteo raskusastet. Kui põhjustati isiku surm või raske vigastus ja need asjaolud ei kuulu juba kuriteo koosseisu, võiks neid pidada raskendavateks asjaoludeks. Samamoodi peaks see, kui keskkonnakuritegu põhjustab olulist ja pöördumatut või pikaajalist kahju tervele ökosüsteemile, olema raskendav asjaolu, sealhulgas ökotsiidiga võrreldavatel juhtudel. Kuna ebaseaduslik tulu või kulu, mida on võimalik saada või vältida keskkonnakuritegevuse kaudu, on kurjategijate jaoks oluline stiimul, tuleks seda arvesse võtta konkreetse karistuse asjakohase taseme kindlaksmääramisel.

(17) Kui kuriteod on jätkuvat laadi, tuleks need võimalikult kiiresti lõpetada. Kui õigusrikkujad on saanud rahalist tulu, tuleks selline tulu konfiskeerida.

(18) Käesoleva direktiivi kohaldamisel ei tuleks piirata liikmesriikide kriminaalõiguse üldnormide ja üldpõhimõtete kohaldamist karistuse mõistmisel, kohaldamisel ja täitmisele pööramisel olenevalt iga üksikjuhtumi konkreetsetest asjaoludest.

(19) Liikmesriigid peaksid kehtestama aegumistähtaegu käsitlevad eeskirjad, mida on vaja, et neil oleks võimalik tulemuslikult võidelda keskkonnakuritegude vastu, piiramata selliste siseriiklike eeskirjade kohaldamist, milles ei ole kehtestatud aegumistähtaegu uurimisele, süüdistuse esitamisele ja täitmise tagamisele.

(20) Käesolevas direktiivis sätestatud kohustus näha ette kriminaalkaristused ei tohiks vabastada liikmesriike kohustusest näha siseriikliku õigusega liidu keskkonnaalastes õigusaktides sätestatud rikkumiste eest ette halduskaristused ja muud meetmed.

(21) Liikmesriigid peaksid siseriiklikus õiguses sätestatud keskkonnakuritegude puhul selgelt määratlema haldus- ja kriminaalõigusliku täitmise tagamise ulatuse. Käesolevat direktiivi ülevõtvate siseriiklike õigusaktide kohaldamisel peaksid liikmesriigid tagama, et kriminaal- ja halduskaristuste määramisel järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste harta põhimõtteid, sealhulgas topeltkaristamise keeldu.

(22) Lisaks peaksid liikmesriikide kohtu- ja haldusasutused saama kasutada mitmesuguseid kriminaalkaristusi ja muid meetmeid, et reageerida eri liiki kuritegelikule käitumisele sihipäraselt ja tulemuslikult.

(23) Võttes eelkõige arvesse käesoleva direktiiviga hõlmatud ebaseadusliku tegevuse toimepanijate liikuvust, kuritegude piiriülesust ja piiriülese uurimise võimalust, peaksid liikmesriigid selleks, et sellise tegevuse vastu tulemuslikult võidelda, kindlaks määrama kohtualluvuse.

(24) Keskkonnakuriteod kahjustavad loodust ja ühiskonda. Liidu keskkonnaõiguse rikkumistest teatamisega osutavad inimesed avalikku huvi pakkuvat teenust ning neil on oluline roll selliste rikkumiste paljastamisel ja ennetamisel ning seeläbi ühiskonna heaolu kaitsmisel. Isikud, kes puutuvad oma tööalase tegevuse raames kokku mõne organisatsiooniga, saavad sageli esimesena teada avalikku huvi ja keskkonda ähvardavatest ohtudest või kahjust. Inimesi, kes eeskirjade eiramise juhtudest teatavad, nimetatakse rikkumisest teatajateks. Sageli ei julge potentsiaalsed rikkumisest teatajad oma muredest või kahtlustest survemeetmete hirmus teatada. Sellised isikud peaksid

saama kasu rikkumisest teatajate tasakaalustatud ja tulemuslikust kaitsest, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/1937[25].

(25) Ka teistel isikutel võib olla väärtuslikku teavet võimalike keskkonnakuritegude kohta. Nad võivad olla mõjutatud kogukonna liikmed või laiema ühiskonna liikmed, kes osalevad aktiivselt keskkonnakaitses. Keskkonnakuritegudest teatanud isikutele ja isikutele, kes teevad koostööd, aitamaks kaasa selliste kuritegudega seotud täitmise tagamisele, tuleks anda kriminaalmenetluse raames vajalikku tuge ja abi, et nad ei satuks koostöö tõttu ebasoodsasse olukorda, vaid neid toetataks ja abistataks. Neid isikuid tuleks kaitsta ka selle eest, et neid sellistest kuritegudest teatamise või kriminaalmenetluses tehtud koostöö pärast ahistataks või neile põhjendamatuid süüdistusi esitataks.

(26) Kuna loodus ei saa kriminaalmenetluses end kannatanuna ise esindada, peaks tulemusliku täitmise tagamise huvides olema käesolevas direktiivis määratletud asjaomase üldsuse liikmeks oleval isikul Århusi konventsiooni[26] artikli 2 lõiget 5 ja artikli 9 lõiget 3 arvesse võttes võimalik liikmesriikide õigusraamistiku piires ja asjakohaste menetluseeskirjade kohaselt tegutseda keskkonna kui avaliku hüve nimel.

(27) Keskkonnakuritegude tulemuslikku ennetamist ja nende eest karistamist takistab see, kui riiklikel asutustel, kes keskkonnakuritegusid avastavad, uurivad, nende eest süüdistusi esitavad või nendega seotud kohtuasju lahendavad, ei ole piisavalt vahendeid ja täitmisvolitusi. Eelkõige võib vahendite nappus takistada ametiasutustel üldse meetmeid võtta või piirata nende täitemeetmeid, mistõttu võivad õigusrikkujad vastutusest pääseda või saada karistuse, mis ei vasta kuriteo raskusele. Seetõttu tuleks kehtestada vahendite ja täitmisvolituste miinimumkriteeriumid.

(28) Täitmise tagamise ahela toimimise tulemuslikkus sõltub mitmesugustest erioskustest. Kuna keskkonnakuritegudest tulenevate probleemide keerukuse ja selliste kuritegude tehnilise laadi tõttu tuleb rakendada valdkondadevahelist lähenemisviisi, on kõigis asjaomastes pädevates asutustes vaja kõrgetasemelisi õigusalaseid teadmisi, tehnilist oskusteavet ning kõrgetasemelist koolitust ja spetsialiseerumist. Liikmesriigid peaksid pakkuma keskkonnakuritegude avastamise, uurimise, nende eest vastutusele võtmise või nendega seotud kohtuasjade lahendamisega tegelevate isikute ülesandeid silmas pidades sobivat koolitust. Täitmise tagamise ahela professionaalsuse ja mõjususe maksimeerimiseks peaksid liikmesriigid kaaluma keskkonnakuritegudega tegelemiseks ka spetsiaalsete uurimisüksuste, prokuröride ja kriminaalkohtunike määramist. Kriminaalkohtud võiksid ette näha spetsiaalsed kohtunike kojad. Tehniline oskusteave tuleks teha kättesaadavaks kõigile asjaomastele täitevasutustele.

(29) Edukaks täitmise tagamiseks peaksid liikmesriigid tegema keskkonnakuritegude uurimiseks kättesaadavaks tulemuslikud vahendid, nagu need, mis on sätestatud nende siseriiklikus õiguses organiseeritud kuritegevuse või muude raskete kuritegude vastu võitlemiseks. Need vahendid peaksid muu hulgas hõlmama side pealtkuulamist, varjatud jälgimist, sealhulgas elektroonilist jälgimist, kontrollialuseid saadetisi, pangakontode jälgimist ja muid finantsuurimise vahendeid. Neid vahendeid tuleks kasutada kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ja täielikus kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga. Kooskõlas siseriikliku õigusega peaks nende

[25] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, lk 17).

[26] Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon.

uurimisvahendite kasutamist õigustama uuritavate kuritegude laad ja raskusaste. Tagada tuleb õigus isikuandmete kaitsele.

(30) Selleks et tagada tulemuslik, integreeritud ja sidus täitmise tagamise süsteem, mis hõlmab haldus-, tsiviil- ja kriminaalõiguslikke meetmeid, peaksid liikmesriigid korraldama sisemist koostööd ja teabevahetust kõigi haldus- ja kriminaalõiguslike täitmise tagamise ahelate osaliste ning karistus- ja parandusmeetmete eest vastutavate isikute vahel. Kohaldatavate normide kohaselt peaksid liikmesriigid tegema oma vastavates pädevusvaldkondades koostööd ka ELi asutuste, eelkõige Eurojusti ja Europoli kaudu, ning ELi organitega, sealhulgas Euroopa Prokuratuuri ja Euroopa Pettustevastase Ametiga (OLAF).

(31) Selleks et tagada ühtne lähenemisviis keskkonnakuritegude vastasele võitlusele, peaksid liikmesriigid vastu võtma, avaldama ja korrapäraselt läbi vaatama keskkonnakuritegude vastu võitlemise riikliku strateegia, kehtestades eesmärgid, prioriteedid ning vastavad meetmed ja vajalikud vahendid.

(32) Käesolevas direktiivis osutatud kuritegude tulemuslikuks tõkestamiseks on vaja, et liikmesriikide pädevad asutused koguksid täpseid, järjepidevaid ja võrreldavaid andmeid keskkonnakuritegude ulatuse ja suundumuste ning nende vastu võitlemiseks tehtavate jõupingutuste ja tulemuste kohta. Neid andmeid tuleks kasutada statistika koostamiseks, et toetada täitmise tagamise operatiivset ja strateegilist planeerimist, ning kodanike teavitamiseks. Liikmesriigid peaksid keskkonnakuritegude kohta koguma ja komisjonile esitama asjakohaseid statistilisi andmeid. Komisjon peaks liikmesriikide edastatud andmete põhjal korrapäraselt tulemusi hindama ja avaldama.

(33) Käesoleva direktiivi kohaselt keskkonnakuritegude kohta kogutud statistilised andmed peaksid olema liikmesriikide vahel võrreldavad ja kogutud ühiste miinimumstandardite alusel. Käesoleva direktiivi rakendamise ühetaoliste tingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused määrata kindlaks statistiliste andmete edastamise standardvorm. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011[27].

(34) Käesolevast direktiivist tulenevad kohustused ei piira kriminaalmenetluses menetlusõigusi käsitleva liidu õiguse kohaldamist. Käesoleva direktiivi rakendamisel peaksid liikmesriigid tagama, et kahtlustatavate või süüdistatavate isikute menetlusõigusi austatakse kriminaalmenetluses täielikult.

(35) Alternatiivid – palun üks variant olenevalt Iirimaa valikust kustutada:

(36) [*ei osale*:] ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. VÕI

[osaleb:] ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt on Iirimaa [oma … kirjaga] teatanud oma soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

---

[27] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

(37) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/35/EÜ[28] täiendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/123/EÜ[29], lisades sätted laevadelt pärinevate saasteainete merreheitmisega seotud kriminaalkuritegude ja karistuste kohta. Sellised kuriteod ja karistused peaksid kuuluma käesoleva direktiivi kohaldamisalasse. Seepärast tuleks käesolevas direktiivis osalevate liikmesriikide puhul direktiiv 2009/123/EÜ vastavalt asendada.

(38) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(39) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt tagada keskkonnakuritegude ühised määratlused ning võimaldada raskete keskkonnakuritegude korral tõhusaid, hoiatavaid ja proportsionaalseid kriminaalkaristusi, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, kuid käesoleva direktiivi ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(40) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja eelkõige järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, sealhulgas õigust isikuandmete kaitsele, väljendus- ja teabevabadust, ettevõtlusvabadust, õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele, süütuse presumptsiooni ja kaitseõigust, kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet ning mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeldu. Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada nimetatud õiguste ja põhimõtete täielik austamine ja sellest tuleks lähtuda ka käesoleva direktiivi rakendamisel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumeeskirjad kuritegude ja karistuste määratlemiseks, et keskkonda tulemuslikumalt kaitsta.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

(1) „õigusvastane“ – tegevus, mis rikub ühte järgmistest:

a) liidu õigusaktid, mis olenemata nende õiguslikust alusest aitavad kaasa Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatud liidu keskkonnakaitsepoliitika eesmärkide saavutamisele;

[28] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest (ELT L 255, 30.9.2005, lk 11).

[29] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/123/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest (ELT L 280, 27.10.2009, lk 52).

b) liikmesriigi selline õigusakt, haldusakt või liikmesriigi pädeva ametiasutuse selline otsus, millega kohaldatakse punktis a osutatud liidu õigusakte.

Tegevus loetakse liikmesriigi pädeva asutuse loast hoolimata õigusvastaseks juhul, kui luba saadi pettuse teel või korruptsiooni, väljapressimise või sundimise teel;

(2) „kaitsealune elupaik“ – liigi elupaik, mille jaoks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ[30] artikli 4 lõike 1 või lõike 2 kohaselt eraldatud kaitseala, ning looduslik elupaik või liigi elupaik, mille jaoks on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ[31] artikli 4 lõike 4 kohaselt eraldatud erikaitseala;

(3) „juriidiline isik“ – iga üksus, kellel on kehtivate siseriiklike õigusaktide kohaselt juriidilise isiku staatus, välja arvatud riigid või avalik-õiguslikud organid, kes teostavad riigivõimu, ja avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid;

(4) „asjaomane üldsus“ – isikud, keda artiklis 3 või 4 osutatud kuriteod mõjutavad või võivad mõjutada. Selle määratluse kohaldamisel loetakse huvi omavaks isikud, kellel on piisav huvi või kelle õigusi jätkuvalt kahjustatakse, samuti valitsusvälised organisatsioonid, kes edendavad keskkonnakaitset ja vastavad siseriikliku õiguse kohastele proportsionaalsetele nõuetele;

(5) „kannatanu“ – kuriteoohver Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/29/EL[32] artikli 2 lõike 1 punkti a tähenduses.

Artikkel 3

Kuriteod

1. Liikmesriigid tagavad, et kuriteona käsitatakse järgmist tegevust, kui see on õigusvastane ja tahtlikult toime pandud:

(a) teatava koguse materjalide või ainete või ioniseeriva kiirguse juhtimine või heitmine õhku, pinnasesse või vette, mis põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(b) sellise toote turulelaskmine, mis keeldu või mõnda muud nõuet rikkudes põhjustab või võib põhjustada toote ulatuslikuma kasutamise tõttu inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, vee või pinnase kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(c) ainete tootmine, turule laskmine või kasutamine kas puhasainena, segudes või toodetes, sealhulgas nende lisamine toodetesse, kui

i) seda tegevust on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006[33] VIII jaotise ja XVII lisa kohaselt piiratud või

---

30 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

31 Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

32 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57–73).

33 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus

ii) see tegevus on määruse (EÜ) nr 1907/2006 VII jaotise kohaselt keelatud või

iii) see tegevus ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1107/2009[34] või

iv) see tegevus ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 528/2012[35] või

v) see tegevus kuulub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1272/2008[36] alla või

vi) see tegevus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1021[37] I lisa kohaselt keelatud

ning see põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL[38] artikli 1 lõike 2 punktis a osutatud projektide elluviimine ilma teostusloata või keskkonnamõju hindamata, mis põhjustab või võib põhjustada olulist kahju direktiivi 2011/92/EL artikli 3 lõikes 1 loetletud elementidele;

(e) jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine või lõppladustamine, nimetatud protsesside järelevalve ning lõppladustamiskohtade järelhooldus, kaasa arvatud toimingud, mida teevad vahendajad või maaklerid (jäätmehooldus), kui õigusvastane tegevus

i) on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ[39] artikli 3 punktis 2 määratletud ohtlike jäätmetega ja hõlmab neid jäätmeid arvestatavas koguses;

ii) on seotud muude kui punktis i nimetatud jäätmetega ning põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(f) jäätmete vedu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1013/2006[40] artikli 2 punkti 35 tähenduses, kui see toimub arvestatavas koguses, olenemata sellest, kas tegu on ühekordse veo või mitme omavahel seotud veoga;

(EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

34 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1–50).

35 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrus (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist (ELT L 167, 27.6.2012, lk 1–123).

36 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

37 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1021 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (ELT L 169, 25.6.2019, lk 45).

38 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).

39 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30).

(g) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1257/2013[41] kohaldamisalasse kuuluvate laevade ringlussevõtt, ilma et see vastaks kõnealuse määruse artikli 6 lõike 2 punkti a nõuetele;

(h) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/35/EÜ[42] (mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest) artikli 4 lõikes 1 osutatud saasteainete merreheitmine laevadelt kõnealuse direktiivi artikli 3 lõikes 1 osutatud aladel, tingimusel et laevadelt pärinevate saasteainete merre heitmine ei vasta kõnealuse direktiivi artiklis 5 sätestatud eranditele; seda sätet ei kohaldata üksikjuhtudel, kui laevalt pärinevate saasteainete merreheitmisega ei põhjustata vee kvaliteedi halvenemist, välja arvatud juhul, kui sama õigusrikkuja toime pandud korduvad juhtumid üheskoos põhjustavad vee kvaliteedi halvenemise;

(i) sellise rajatise paigaldamine, käitamine või demonteerimine, kus toimub ohtlik tegevus või kus ladustatakse või kasutatakse ohtlikke aineid, valmistisi või saasteaineid, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/18/EL[43], Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL[44] või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/30/EL[45] kohaldamisalasse ja mis põhjustavad või võivad põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(j) nõukogu direktiivi 2013/59/Euratom,[46] nõukogu direktiivi 2014/87/Euratom[47]või nõukogu direktiivi 2013/51/Euratom[48] kohaldamisalasse kuuluva radioaktiivse materjali valmistamine, tootmine, töötlemine, käitlemine, kasutamine, hoidmine, ladustamine, transportimine, importimine, eksportimine või lõpphoiustamine, mis põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

---

40 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta (ELT L 190, 12.7.2006, lk 1).

41 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1257/2013 laevade ringlussevõtu kohta ning määruse (EÜ) nr 1013/2006 ja direktiivi 2009/16/EÜ muutmise kohta (ELT L 330, 10.12.2013, lk 1).

42 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest (ELT L 255, 30.9.2005, lk 11–21).

43 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/18/EL ohtlike ainetega seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 197, 24.7.2012, lk 1–37).

44 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17–119).

45 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/30/EL, milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ (ELT L 178, 28.6.2013, lk 66–106).

46 Nõukogu 5. detsembri 2013. aasta direktiiv 2013/59/Euratom, millega kehtestatakse põhilised ohutusnormid kaitseks ioniseeriva kiirgusega kiiritamisest tulenevate ohtude eest ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ning 2003/122/Euratom (ELT L 13, 17.1.2014, lk 1–73).

47 Nõukogu 8. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/87/Euratom, millega muudetakse direktiivi 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (ELT L 219, 25.7.2014, lk 42–52).

48 Nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/51/Euratom, millega määratakse kindlaks nõuded elanikkonna tervise kaitsmiseks olmevees sisalduvate radioaktiivsete ainete eest (ELT L 296, 7.11.2013, lk 12–21).

(k) pinna- või põhjavee võtmine, mis põhjustab või võib põhjustada olulist kahju pinnaveekogude ökoloogilisele seisundile või potentsiaalile või põhjaveekogumite kvantitatiivsele seisundile;

(l) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ[49] IV ja V lisas loetletud looduslike looma- või taimeliikide isendi või isendite (kui V lisas loetletud liikide suhtes kohaldatakse samu meetmeid kui IV lisas loetletud liikide suhtes) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ[50] artiklis 1 osutatud liikide tapmine, hävitamine, äravõtmine, omamine, müük või müügiks pakkumine, v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega;

(m) kauplemine nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97[51] A ja B lisas loetletud looduslike looma- või taimeliikide või nende osade või neist saaduga, v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega;

(n) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 995/2010[52] kohaldamisalasse kuuluva ebaseaduslikult üles töötatud puidu või ebaseaduslikult üles töötatud puidust valmistatud puittoodete liidu turule laskmine või kättesaadavaks tegemine, v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega; [*Kui enne käesolevat direktiivi võetakse vastu määrus, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse määrus (EL) nr 995/2010 kehtetuks, asendatakse punkt n kõnealuse määruse artikli 3 kohaldamisalasse kuuluva kuriteoga*.]

(o) igasugune tegevus, mis põhjustab kaitsealuse elupaiga seisundi märkimisväärset halvenemist direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 2 tähenduses, kui selline halvenemine on märkimisväärne;

(p) kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide sissetoomine või levik, kui

i) tegevusega rikutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1143/2014[53] artikli 7 lõikes 1 osutatud piiranguid;

ii) tegevusega rikutakse määruse (EL) nr 1143/2014 artikli 8 alusel välja antud loa või artikli 9 alusel antud volituse tingimust ja tegevus põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(q) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1005/2009[54] artikli 3 punktis 4 määratletud osoonikihti kahandavate ainete või neid aineid

---

49 Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (ELT L 206, 22.7.1992, lk 7–50).

50 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

51 Nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61, 3.3.1997, lk 1).

52 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused (ELT L 295, 12.11.2010, lk 23–34).

53 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1143/2014 looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta (ELT L 317, 4.11.2014, lk 35).

54 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2009 osoonikihti kahandavate ainete kohta (ELT L 286, 31.10.2009, lk 1–30).

sisaldavate või neil põhinevate toodete ja seadmete tootmine, turule laskmine, import, eksport, kasutamine, heide või vabastamine;

(r) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014[55] artikli 2 punktis 1 määratletud fluoritud kasvuhoonegaaside või neid gaase sisaldavate või neil põhinevate toodete ja seadmete tootmine, turule laskmine, import, eksport, kasutamine, heide või vabastamine.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõike 1 punktides a, b, c, d, e, f, h, i, j, k, m, n, punkti p alapunktis ii ning punktides q ja r osutatud tegevust käsitatakse samuti kuriteona, kui see on toime pandud vähemalt raske hooletuse tõttu.

3. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et lõike 1 punktides a–e, i, j, k ja p osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas kahju või tõenäoline kahju on oluline, vajaduse korral arvesse järgmisi elemente:

(a) mõjutatud keskkonna algne olukord;

(b) kas kahju on pikaajaline, keskmise kestusega või lühiajaline;

(c) kahju raskusaste;

(d) kahju levik;

(e) kahju pöörduvus.

4. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et lõike 1 punktides a–e, i, j, k ja p osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas tegevus võib kahjustada õhu, pinnase või vee kvaliteeti või loomi või taimi, arvesse järgmisi elemente:

(a) tegevus on seotud toiminguga, mida peetakse riskantseks või ohtlikuks ning milleks on vaja luba, mida ei ole saadud või mida ei ole järgitud;

(b) mil määral on ületatud õigusaktides või tegevuse jaoks välja antud loas sätestatud väärtusi, parameetreid või piiranguid;

(c) kas materjal või aine on klassifitseeritud ohtlikuks või muul viisil keskkonnale või inimeste tervisele kahjulikuks.

5. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et lõike 1 punktides e, f, l, m ja n osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas tegemist on või ei ole arvestatava kogusega, arvesse järgmisi elemente:

(a) nende esemete arv, mille suhtes kuritegu toime pandi;

(b) ulatus, mil määral ületatakse regulatiivset künnist, väärtust või muud kohustuslikku parameetrit;

(c) asjaomase looma- või taimeliigi kaitsestaatus;

(d) keskkonnale tekitatud kahju kõrvaldamise kulud.

[55] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse (EÜ) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 150, 20.5.2014, lk 195–230).

Artikkel 4

Kuriteole kihutamine, kaasaaitamine ja kuriteokatse

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 3 lõikes 1 osutatud kuriteole kihutamine, sellele kaasaaitamine ja kuriteokatse oleks karistatav kuriteona.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides a, b, c, d, e, f, h, i, j, k, m, n, punkti p alapunktis ii ning punktides q ja r nimetatud kuritegude toimepanemise katse on kriminaalkorras karistatav, kui see katse on tehtud tahtlikult.

Artikkel 5

Füüsiliste isikute suhtes kohaldatavad karistused

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest määrataks tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad kriminaalkaristused.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 3 osutatud kuriteod on karistatavad vähemalt kümneaastase maksimaalse vangistusega, kui need põhjustavad või võivad põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides a–j, n, q ja r osutatud kuriteod on karistatavad vähemalt kuueaastase maksimaalse vangistusega.

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides k, l, m, o ja p osutatud kuriteod on karistatavad vähemalt neljaaastase maksimaalse vangistusega.

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et füüsilisele isikule, kes on toime pannud artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegusid, saab mõista lisakaristuse või võtta tema suhtes täiendavaid meetmeid, mis võivad hõlmata järgmist:

   (a) kohustus taastada keskkond teatava ajavahemiku jooksul;

   (b) rahatrahvid;

   (c) avaliku sektori vahendite saamise võimalusest ajutiselt või alaliselt ilmajätmine, sh hankemenetlustest kõrvalejätmine ning toetustest ja kontsessioonidest ilmajätmine;

   (d) keeld juhtida kuriteo toimepanemiseks kasutatud liiki üksust;

   (e) nende lubade ja volituste kehtetuks tunnistamine, mis on välja antud tegevuseks, mille tulemusel kuritegu toime pandi;

   (f) ajutine keeld töötada valitaval või avalikul ametikohal;

   (g) süüdimõistmist või kohaldatavaid karistusi või meetmeid käsitleva kohtuotsuse avaldamine riiklikul või liidu tasandil.

Artikkel 6

Juriidiliste isikute vastutus

1. Liikmesriigid tagavad, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest, mille on nende kasuks toime pannud isik, kes on juriidilises isikus juhtival kohal ning kelle tegutsemine kas iseseisvalt või juriidilise isiku organi liikmena põhineb

   (a) õigusel juriidilist isikut esindada;

   (b) õigusel teha juriidilise isiku nimel otsuseid;

   (c) õigusel juriidilist isikut kontrollida.

2. Lisaks tagavad liikmesriigid, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele juhul, kui lõikes 1 osutatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tõttu on osutunud võimalikuks, et juriidilise isiku alluvuses olev isik on juriidilise isiku kasuks pannud toime artiklites 3 ja 4 osutatud kuriteo.

3. Juriidiliste isikute lõigete 1 ja 2 kohane vastutus ei välista kriminaalmenetlust füüsiliste isikute suhtes, kes on artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude toimepanijad või neile tegudele kaasaaitajad või kihutajad.

Artikkel 7

Juriidiliste isikute suhtes kohaldatavad karistused

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 1 kohaselt kuriteo eest vastutusele võetud juriidiliste isikute suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 1 kohaselt vastutavate juriidiliste isikute suhtes saab artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest rakendada muu hulgas järgmisi karistusi või meetmeid:

   (a) kriminaalõiguslikud või muud trahvid;

   (b) kohustus taastada keskkond teatava ajavahemiku jooksul;

   (c) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine;

   (d) ajutine ilmajätmine võimalusest saada avaliku sektori vahendeid, sealhulgas kõrvalejätmine hankemenetlustest ning ilmajätmine toetustest ja kontsessioonidest;

   (e) ajutine või alaline majandustegevuse keeld;

   (f) nende lubade ja volituste kehtetuks tunnistamine, mis on välja antud tegevuseks, mille tulemusel kuritegu toime pandi;

   (g) kohtuliku järelevalve alla võtmine;

   (h) sundlõpetamine;

   (i) kuriteo toimepanekul kasutatud asutuste ajutine või alaline sulgemine;

   (j) äriühingute kohustus kehtestada hoolsuskohustuse süsteemid, millega parandada keskkonnastandardite järgimist;

(k) süüdimõistmist või kohaldatavaid karistusi või meetmeid käsitleva kohtuotsuse avaldamine.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 2 kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi või meetmeid.

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides a–j, n, q ja r osutatud kuriteod on karistatavad trahviga, mille ülempiir on vähemalt 5 % juriidilise isiku [/ettevõtja] ülemaailmsest kogukäibest trahviotsusele eelnenud majandusaastal.

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides k, l, m, o ja p osutatud kuriteod on karistatavad trahviga, mille ülempiir on vähemalt 3 % juriidilise isiku [/ettevõtja] ülemaailmsest kogukäibest trahviotsusele eelnenud majandusaastal.

6. Liikmesriigid võtavad meetmeid tagamaks, et kuriteost saadud ebaseaduslikku tulu ja juriidilise isiku aastakäivet võetakse lõike 1 kohase trahvi taseme üle otsustades arvesse.

Artikkel 8

Raskendavad asjaolud

Kui järgmised asjaolud ei kuulu juba artiklis 3 osutatud kuritegude koosseisu, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude korral võib lugeda raskendavaks järgmisi asjaolusid:

(a) kuritegu põhjustas inimese surma või tekitas talle tõsiseid kehavigastusi;

(b) kuritegu põhjustas ökosüsteemi hävimise või pöördumatu või pikaajalise olulise kahju;

(c) kuritegu pandi toime kuritegeliku ühenduse raamistikus nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK[56] tähenduses;

(d) kuritegu hõlmas vale- või võltsitud dokumentide kasutamist;

(e) kuriteo pani toime ametiisik oma ülesannete täitmisel;

(f) õigusrikkuja on varem toime pannud sarnaseid keskkonnaõiguse rikkumisi;

(g) kuriteoga kaasnes või eeldati, et sellega kaasneb oluline rahaline kasu või otsene või kaudne oluliste kulude vältimine;

(h) õigusrikkuja tegevus toob kaasa vastutuse keskkonnakahju eest, kuid õigusrikkuja ei täida direktiivi 2004/35/EÜ[57] artiklist 6 tulenevat kohustust võtta parandusmeetmeid;

(i) õigusrikkuja ei osuta abi kontrolli- ja muudele täitevasutustele, kui see on seadusega ette nähtud;

(j) õigusrikkuja takistab aktiivselt inspekteerimist, tollikontrolli või uurimistegevust või hirmutab või mõjutab tunnistajaid või kaebuse esitajaid.

---

56 Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta (ELT L 300, lk 42).

57 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/35/EÜ keskkonnavastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta (ELT L 143, 30.4.2004, lk 56–75).

Artikkel 9

Kergendavad asjaolud

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude puhul käsitatakse kergendavana järgmisi asjaolusid:

(a) õigusrikkuja taastab looduse varasema seisundi;

(b) õigusrikkuja esitab haldus- või kohtuasutustele teavet, mida asjaomased asutused ei oleks muul teel saanud, aidates neil

i) teisi teo toimepanijaid kindlaks teha või vastutusele võtta;

ii) tõendeid leida.

Artikkel 10

Vara arestimine ja konfiskeerimine

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks vajaduse korral, et nende pädevad asutused võivad kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/42/EL[58] arestida või konfiskeerida kuriteovahendid ja saadud tulu, mida kasutati või kavatseti kasutada käesolevas direktiivis osutatud kuritegude toimepanemiseks või nende toimepanemises osalemiseks.

Artikkel 11

Kuritegude aegumistähtajad

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada aegumistähtajad, mis võimaldavad artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegusid uurida, nende eest süüdistust esitada ning neid asju kohtulikult menetleda ja lahendada piisava aja jooksul pärast kuritegude toimepanemist, et neid tulemuslikult menetleda.

2. Liikmesriik võtab vajalikud meetmed, mis võimaldavad uurida, süüdistust esitada, kohtumenetlust korraldada ja kohtuotsust teha

(a) artiklites 3 ja 4 osutatud ja vähemalt kümneaastase maksimaalse vangistusega karistatavate kuritegude korral vähemalt kümne aasta jooksul alates nende toimepanemisest, kui need teod on karistatavad;

(b) artiklites 3 ja 4 osutatud ja vähemalt kuueaastase maksimaalse vangistusega karistatavate kuritegude korral vähemalt kuue aasta jooksul alates nende toimepanemisest, kui need teod on karistatavad;

(c) artiklites 3 ja 4 osutatud ja vähemalt neljaaastase maksimaalse vangistusega karistatavate kuritegude korral vähemalt nelja aasta jooksul alates nende toimepanemisest, kui need teod on karistatavad.

3. Erandina lõikest 2 võivad liikmesriigid kehtestada aegumistähtaja, mis on lühem kui kümme aastat, kuid mitte lühem kui neli aastat, tingimusel et selle tähtaja kulgemist on võimalik teatavate toimingute korral katkestada või peatada.

[58] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus (ELT L 127, 29.4.2014, lk 39).

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis võimaldavad täitmisele pöörata järgmised karistused:

(a) vabadusekaotus, kui tegemist on vähemalt kümneaastase maksimaalse vangistusega karistatava kuriteoga, kui karistus määrati artiklites 3 ja 4 osutatud kuriteo eest lõpliku süüdimõistva otsusega – vähemalt kümne aasta jooksul alates lõpliku süüdimõistva otsuse kuupäevast;

(b) vabadusekaotus, kui tegemist on vähemalt kuueaastase maksimaalse vangistusega karistatava kuriteoga, kui karistus määrati artiklites 3 ja 4 osutatud kuriteo eest lõpliku süüdimõistva otsusega – vähemalt kuue aasta jooksul alates lõpliku süüdimõistva otsuse kuupäevast;

(c) vabadusekaotus, kui tegemist on vähemalt neljaaastase maksimaalse vangistusega karistatava kuriteoga, kui karistus määrati artiklites 3 ja 4 osutatud kuriteo eest lõpliku süüdimõistva otsusega – vähemalt nelja aasta jooksul alates lõpliku süüdimõistva otsuse kuupäevast.

Need tähtajad võivad sisaldada aegumistähtaja kulgemise katkestamisest või peatamisest tulenevaid pikendamisi.

Artikkel 12

Kohtualluvus

1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et kehtestada oma kohtualluvus artiklites 3 ja 4 nimetatud kuritegude üle, kui

(a) kuritegu on tervikuna või osaliselt toime pandud tema territooriumil;

(b) kuritegu pandi toime selles liikmesriigis registreeritud või tema lipu all sõitva laeva või lendava õhusõiduki pardal;

(c) kahju tekkis tema territooriumil;

(d) kuriteo toimepanija on selle liikmesriigi kodanik või alaline elanik.

2. Liikmesriik teavitab komisjoni, kui ta otsustab laiendada oma kohtualluvust artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudele, mis on toime pandud väljaspool tema territooriumi, kui

(a) kuritegu on toime pandud tema territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks;

(b) kuritegu on toime pandud tema kodaniku või alalise elaniku vastu;

(c) kuriteoga on tekitatud riigi territooriumil keskkonnale tõsine oht.

Kui artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegu kuulub rohkem kui ühe liikmesriigi kohtualluvusse, teevad need liikmesriigid koostööd, et määrata kindlaks, milline liikmesriik kriminaalmenetlust toimetab. Asjakohasel juhul edastatakse juhtum kooskõlas nõukogu raamotsuse 2009/948/JSK[59] artikliga 12 Eurojustile.

3. Lõike 1 punktides c ja d osutatud juhtudel võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et nende kohtualluvuse teostamise suhtes ei kohaldata tingimust, mille kohaselt saab süüdistuse esitada ainult pärast kuriteost teatamist selle riigi poolt, kelle territooriumil kuritegu toime pandi.

[59] Nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (ELT L 328, 15.12.2009, lk 42).

Artikkel 13

Keskkonnakuritegudest teatanud või uurimisele kaasaaitavate isikute kaitse

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et direktiivi (EL) 2019/1937 alusel antud kaitset kohaldatakse käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudest teatavate isikute suhtes.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et isikutele, kes teatavad käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudest ja esitavad tõendeid või teevad muul viisil koostööd selliste kuritegude uurimiseks, süüdistuste esitamiseks või nendega seotud kohtuasjade lahendamiseks, osutatakse kriminaalmenetluses vajalikku tuge ja abi.

Artikkel 14

Asjaomase üldsuse õigus menetluses osaleda

Liikmesriigid tagavad, et kooskõlas oma siseriikliku õigussüsteemiga on asjaomasel üldsusel asjakohased õigused osaleda artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudega seotud menetlustes, näiteks tsiviilhagejana.

Artikkel 15

Ennetus

Liikmesriigid võtavad sobivad meetmed, milleks võivad olla teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad või teadus- ja haridusprogrammid, et vähendada pettuste üldarvu, suurendada avalikkuse teadlikkust ja vähendada rahva jaoks keskkonnakuriteos kannatada saamise ohtu. Kui see on kohane, tegutsevad liikmesriigid koostöös asjaomaste sidusrühmadega.

Artikkel 16

Ressursid

Liikmesriigid tagavad, et keskkonnakuritegusid avastavatel, uurivatel, nende eest süüdistusi esitavatel või neid asju lahendavatel riiklikel asutustel on piisav arv kvalifitseeritud töötajaid ning piisavalt rahalisi, tehnilisi ja tehnoloogilisi vahendeid, mis on vajalikud käesoleva direktiivi rakendamisega seotud ülesannete tulemuslikuks täitmiseks.

Artikkel 17

Koolitus

Ilma et see piiraks kohtulikku sõltumatust ja kohtusüsteemi korralduse erinevusi liidus, nõuab liikmesriik neilt, kes vastutavad kriminaalmenetluses osalevate kohtunike, prokuröride, politsei, kohtutöötajate ja pädevate asutuste töötajate koolituse eest, käesoleva direktiivi eesmärkidele ning asjaomaste töötajate ja asutuste ülesannetele vastavate korrapäraste erikoolituste korraldamist.

Artikkel 18

Uurimisvahendid

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et tulemuslikud uurimisvahendid, nagu need, mida kasutatakse organiseeritud kuritegevuse või teiste raskete kuritegude juhtumite korral, on kättesaadavad ka artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude uurimiseks või nende eest süüdistuse esitamiseks.

Artikkel 19

Koordineerimine ja koostöö liikmesriigi pädevate asutuste vahel

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et luua strateegilise ja operatiivse tasandi koordineerimiseks ja koostööks asjakohased mehhanismid, mis ühendavad kõiki tema pädevaid asutusi, kes osalevad keskkonnakuritegude ennetamises ja nende vastu võitlemises. Selliste mehhanismide eesmärk on vähemalt järgmine:

(a) tagada ühised prioriteedid ning kriminaal- ja haldusõigusliku täitmise tagamise vaheliste seoste mõistmine;

(b) teabevahetus strateegilistel ja operatiiveesmärkidel;

(c) konsulteerimine konkreetsete uurimiste raames;

(d) parimate tavade vahetamine;

(e) abi Euroopa võrgustikele, mis ühendavad spetsialiste, kes tegelevad keskkonnakuritegude ja seonduvate rikkumiste vastu võitlemise küsimustega,

ning need võivad olla spetsialiseerunud koordineerimisasutuste, pädevate asutuste vaheliste vastastikuse mõistmise memorandumite, riiklike täitevasutuste võrgustike ja ühiste koolituste vormis.

Artikkel 20

Riiklik strateegia

1. Liikmesriigid kehtestavad, avaldavad ja rakendavad hiljemalt [*väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva direktiivi jõustumist*] riikliku keskkonnakuritegude vastase võitluse strateegia, milles käsitletakse vähemalt järgmist:

(a) selles kuritegevuse valdkonnas kehtestatud riikliku poliitika eesmärgid ja prioriteedid;

(b) kõigi seda liiki kuritegude vastu võitlevate pädevate asutuste rollid ja kohustused;

(c) pädevate asutuste vahelise koordineerimise ja koostöö viisid;

(d) haldus- ja tsiviilõiguse kasutamine käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate kuritegudega seotud rikkumiste käsitlemiseks;

(e) vajalikud ressursid ja täitevtöötajate spetsialiseerumise toetamise võimalused;

(f) saavutatud tulemuste korrapärase jälgimise ja hindamise menetlused ja mehhanismid;

(g) keskkonnakuritegude ja seonduvate rikkumiste vastu võitlemisega otseselt seotud küsimustega tegelevate Euroopa võrgustike antav abi.

2. Liikmesriigid tagavad, et strateegia vaadatakse korrapäraselt läbi ja seda ajakohastatakse vähemalt iga viie aasta järel riskianalüüsil põhineva lähenemisviisi alusel, et võtta arvesse keskkonnakuritegudega seotud asjakohaseid muutusi ja suundumusi ning seotud ohte.

Artikkel 21

Andmete kogumine ja statistika

1. Liikmesriigid koguvad statistilisi andmeid, et jälgida oma süsteemide mõjusust keskkonnakuritegude vastu võitlemisel.

2. Lõikes 1 osutatud statistilised andmed hõlmavad vähemalt järgmist:

(a) teatatud keskkonnakuritegude arv;

(b) uuritud keskkonnakuritegude arv;

(c) keskkonnakuritegude kriminaaluurimiste keskmine kestus;

(d) keskkonnakuriteos süüdimõistmiste arv;

(e) keskkonnakuriteos süüdi mõistetud ja karistatud füüsiliste isikute arv;

(f) keskkonnakuritegude või samaväärsete süütegude eest karistatud juriidiliste isikute arv;

(g) keskkonnakuritegude valdkonnas tagasilükatud kohtuasjade arv;

(h) keskkonnakuritegude eest määratavate karistuste liigid ja määrad, sealhulgas artikli 3 kohaste keskkonnakuritegude liikide kaupa.

3. Liikmesriigid tagavad oma statistika regulaarse koondülevaate avaldamise.

4. Liikmesriigid edastavad lõikes 2 osutatud statistilised andmed igal aastal komisjonile artikli 22 kohaselt kehtestatud standardvormis.

5. Komisjon avaldab liikmesriikide edastatud statistiliste andmete põhjal korrapäraseid aruandeid. Aruanne avaldatakse esimest korda kolm aastat pärast artiklis 22 osutatud standardvormi kindlaksmääramist.

Artikkel 22

Rakendamisvolitused

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse artikli 21 lõikes 4 osutatud andmeedastuse standardvorm. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 23 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Statistiliste andmete edastamiseks peab standardvorm sisaldama järgmisi elemente:

(a) ühine keskkonnakuritegude liigitus;

(b) ühine arusaam arvestusühikutest;

(c) ühine arusaam keskkonnakuritegude menetluse etappidest (uurimine, süüdistuse esitamine, kohtumenetlus);

(d) ühine aruandlusvorming.

Artikkel 23

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

3. Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 24

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [*väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: 18 kuu jooksul pärast direktiivi jõustumist*]. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 25

Hindamine ja aruandlus

1. Komisjon esitab *[väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat pärast ülevõtmistähtaega*] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja aruande koostamiseks.

2. *Iga kahe aasta järel alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast ülevõtmistähtaega*] saadavad liikmesriigid komisjonile kolme kuu jooksul aruande, mis sisaldab kokkuvõtet artiklite 15–17, 19 ja 20 rakendamise ning nende kohaselt võetud meetmete kohta.

3. Hiljemalt *[väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viis aastat pärast ülevõtmistähtaega*] hindab komisjon käesoleva direktiivi mõju ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja selle aruande koostamiseks.

Artikkel 26

Direktiivi 2008/99/EÜ asendamine

Direktiiv 2008/99/EÜ asendatakse nende liikmesriikide puhul, kelle jaoks käesolev direktiiv on siduv, ilma et see mõjutaks kõnealuste liikmesriikide kohustusi, mis on seotud kõnealuse direktiivi liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevaga. Viiteid direktiivile 2008/99/EÜ käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile liikmesriikide suhtes, kelle jaoks käesolev direktiiv on siduv. Selliste liikmesriikide suhtes, kelle jaoks käesolev direktiiv ei ole siduv, on endiselt siduv direktiiv 2008/98/EÜ.

Artikkel 27
Direktiivi 2005/35/EÜ kohaldamine

Direktiivi 2009/123/EÜ kohaldamine käesolevas direktiivis osalevate liikmesriikide suhtes lõpeb selle ülevõtmise kuupäeval.

Artikkel 28

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 29

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

FINANTSSELGITUS

SISUKORD

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK 46
1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus 46
1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad 46
1.3. Ettepanek/algatus käsitleb: 46
1.4. Eesmärgid 46
1.4.1. Üldeesmärgid 46
1.4.2. Erieesmärgid 46
1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju 47
1.4.4. Tulemusnäitajad 47
1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused 49
1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise täpne ajakava 49
1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. 51
1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid 52
1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega 53
1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hindamine 53
1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju 54
1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid 54
2. HALDUSMEETMED 55
2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad 55
2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id) 55
2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus 55
2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta 55
2.2.3. Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal) 55
2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed 56
3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU 57
3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub 57
3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele 58

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade 58
3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang) 61
3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade 63
3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus 64
3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga 66
3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus 66
3.3. Hinnanguline mõju tuludele 67

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: direktiiv keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu, millega muudetakse direktiivi 99/2008/EÜ

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Keskkonnakaitse

Kriminaalõigus
- Kriminaalmenetlusõigus
- Kriminaalmateriaalõigus

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb:

☐ **uut meedet**

☐ **uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest[60]**

✓ **olemasoleva meetme laiendamist**

☐ **ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega**

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Algatuse poliitiline ja peamine eesmärk on tagada keskkonna parem kaitse kriminaalõiguse abil ning keskkonnakuritegude avastamise, uurimise, nende eest vastutusele võtmise ja nende eest karistamise parandamise kaudu. Kavandatav uus keskkonnakuritegude direktiiv aitab saavutada ELi toimimise lepingu artiklis 191, rohelises kokkuleppes ja elurikkuse strateegias sätestatud eesmärke.

Kuna käesolev ettepanek kujutab endast varasema direktiivi läbivaatamist, on üks selle peamisi eesmärke kõrvaldada direktiivi 2008/99/EÜ puudused ja nõrkused, mis tuvastati selle hindamise käigus 2019.–2020. aastal. „Erieesmärk“).

1.4.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr

1. Parandada keskkonnakuritegude avastamise, uurimise, nende eest vastutusele võtmise ja nende eest karistamise tõhusust, ajakohastades direktiivi kohaldamisala ja täiustades kohaldamisala määratlemiseks kasutatavat õigustehnikat.

2. Parandada keskkonnakuritegude avastamise, uurimise, nende eest vastutusele võtmise ja nende eest karistamise tõhusust, selgitades keskkonnakuritegude praeguses kirjelduses kasutatud määratlemata mõisteid või jättes need välja.

3. Tagada keskkonnakuritegude puhul tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed karistusliigid ja -määrad.

[60] Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

4. Edendada piiriülest uurimist ja süüdistuste esitamist.

5. Parandada teadmistepõhiste otsuste tegemist keskkonnakuritegude kohta, kogudes ja levitades paremini teavet ja statistilisi andmeid keskkonnakuritegude ulatuse ja nende vastu võitlemise kohta.

6. Parandada riiklike täitmise tagamise ahelate üldist tulemuslikkust, et edendada keskkonnakuritegude avastamist, uurimist ning nende eest süüdistuste esitamist ja karistuste määramist.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Täpsustage, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju abisaajatele/sihtrühmale.

Algatuse peamine oodatav tulemus on parandada keskkonnakuritegude vastu võitlemise ELi õigusraamistikku ja tugevdada jõustamist riiklikul tasandil. Tunnistatakse, et kriminaalõigus on viimane abinõu, kui muudest meetmetest ei ole piisanud nõuetele vastavuse tagamiseks, mis on liidu keskkonnaõiguse jõustamisel hädavajalik.

Direktiiv aitab parandada riiklike jõustamis- ja karistussüsteemide tõhusust seoses keskkonnakuritegudega ning suurendada üldsuse usaldust. Isegi kui ei ole võimalik kvantitatiivselt mõõta direktiivi oodatavaid tulemusi üldise keskkonnakaitse valdkonnas, on võimalik kvalitatiivselt hinnata mõju paranenud keskkonnakaitse näol, millele on läbivaadatud direktiiv kaasa aidanud.

Tõhusam direktiiv, mille tulemuseks on parem õiguskaitse kriminaalõiguse abil, aitab oma ennetava ja hoiatava mõjuga keskkonnakaitset parandada. Kui on kehtestatud tõhus kriminaalõigussüsteem, ei tasu keskkonnakuriteod end ära. Sellel on ka vahetu positiivne sotsiaalne mõju inimeste elule, tervisele ja heaolule. Läbivaadatud direktiiviga parandatakse keskkonnakuritegude vastu võitlemise vahendeid ja sellel on ka positiivne majanduslik mõju. Seega aitab see vähendada keskkonnakuritegevusest saadavat tulu, mille suurus on maailmas kokku hinnanguliselt 91–259 miljardit USA dollarit ja millega kaasneb kahju ühiskonnale saamata jäänud maksutulude tõttu ja ausalt tegutsevate ettevõtjate tulu vähenemine ning mis õõnestab head valitsemistava.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi

Käesoleva ettepaneku põhjendatust ei olnud võimalik hinnata selge lähtestsenaariumi alusel, sest süstemaatiline teave keskkonnakuritegevuse ulatuse ja selle vastu võitlemiseks tehtava töö kohta üksikutes liikmesriikides ei ole piisav. Keskkonnakuritegevuse suundumused sõltuvad ülemaailmse kaubanduse arengust, uutest võimalustest, mida pakub digiteerimine, ja liikmesriikide kriminaalkaristussüsteemide ning tsiviil- ja halduskaristussüsteemide koosmõjust.

Algatuse õnnestumise ja edusammude jälgimiseks pakutakse välja järgmised kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad:

– täitmise tagamise ja keskkonnakuritegude eest karistamise üldine parandamine, mis väljendub tihedamas koostöös, spetsialiseerumises, paremas koolituses ja teabevahetuses;

– nende keskkonnaõiguse juhtumite arv, mida on edukalt uuritud ja mille eest on süüdistus esitatud;

– süüdimõistvate kohtuotsuste arv;

– kehtestatud karistuste liik ja määr; karistused peavad praktikas muutuma tõhusamaks, hoiatavamaks ja proportsionaalsemaks;

– keskkonnakuritegevuse tõhusa tõkestamisega seotud küsimustes koolituse läbinud ametnike arv;

– keskkonnakuritegude vastu võitlemise riiklike strateegiate olemasolu või väljatöötamine.

Direktiivi tõhususe näitajaid tuleb hinnata kontekstis. Tänapäeval on liikmesriikides edukalt lõpetatud vaid vähesed keskkonnakuritegude juhtumid ja karistusmäärad on liiga madalad. Viimasel kümnendil ei ole ilmnenud kasvusuundumusi (vt mõjuhinnangu punkt 1.2 „Direktiivi hindamine ja hindamise lõpparuanne“). Seega viitaks keskkonnakuritegude edukalt lahendatud juhtumite stabiilne kasvusuundumus kõikides liikmesriikides direktiivi tõhususele. Kuna keskkonnakuritegevus kasvab kogu maailmas 5–7 %, osutaks edukate uurimiste ja süüdimõistmiste vastav kasvumäär direktiivi tõhususele. Kui aga keskkonnakuritegude juhtumite arv hiljem vähenema hakkab, võib see viidata sellele, et direktiiviga on õnnestunud kurjategijaid heidutada.

Tulemusnäitajad

Allpool on esitatud soovitused iga erieesmärgi seirenäitajate kohta.

- Direktiivi kohaldamisala laiendamine
    - Näitaja: uurimiste, süüdistuste esitamise, süüdimõistvate kohtuotsuste ja tagasilükatud juhtumite arv
    - Lähtestsenaarium: liikmesriikides, mille kohta on teave kättesaadav, ei ole kasvusuundumust täheldatud
    - Edunäitaja: stabiilne kasvusuundumus kõigis liikmesriikides. Ideaaljuhul tõus 5–7 %, mis vastab keskkonnakuritegude hinnangulisele aastakasvule.
- Kuriteoliikide täpsem määratlemine artiklis 3
    - Näitaja: sama mis eespool
    - Lähtestsenaarium: sama mis eespool
    - Edunäitaja: sama mis eespool
- Tõhusate, hoiatavate ja proportsionaalsete karistuste liikide ja määrade kehtestamine
    - Näitaja: füüsilistele isikutele määratud rahaliste trahvide suurus, vanglakaristuste määr, juriidilistele isikutele määratud rahaliste trahvide suurus ning füüsilistele isikutele määratud lisakaristuste liigid ja arv
    - Lähtestsenaarium: statistilised andmed keskkonnakuritegude eest määratud karistuste kohta praegu puuduvad või on neid väga vähe ja need on hajutatud. Saadaolevad andmed ja õigustöötajate küsitlused näitavad, et karistused on liiga väikesed selleks, et olla hoiatavad.
    - Edunäitaja: praegust olukorda arvesse võttes näitaks edukas

rakendamine, et kehtestatud karistuste puhul kasutatakse kõiki olemasolevaid karistuste liike ja määrasid. Kehtestatud lisakaristused peaksid näitama, et kasutatakse kõiki karistuseliike. Soov on näha, et süstemaatiliselt kohaldatakse kahju hüvitamist ja et tulu konfiskeerimist rakendatakse süstemaatiliselt.

- Tihedam piiriülene koostöö
  - Näitajad: keskkonnakuritegude juhtumite arv Eurojustis ja OLAFis, ühiste uurimisrühmade arv Eurojustis, SIENA juhtumite/sõnumite arv Europolis ja kontaktide arv loodavate riiklike kontaktpunktidega.
  - Lähtestsenaarium: Eurojusti, OLAFi, SIENA ja professionaalsete võrgustike praegune koostöö tase on üldiselt madal.
  - Edunäitaja: piiriülese koostöö suurenemise ilmnemine Eurojusti, OLAFi ja Europoli andmetes. Keskkonnakuriteod on maailmas suuruselt neljas kuriteokategooria ning seega peaks keskkonnakuritegude juhtumite arv Europolis ja Eurojustis moodustama praegusest suurema osa nende asutuste menetletavatest juhtumitest.
- Tõhusam täitmise tagamise ahel
  - Näitajad: sama mis esimese eesmärgi puhul koos ühe täiendusega: nende liikmesriikide arv, kus on olemas üldised keskkonnakuritegevuse vastase võitluse strateegiad; nende liikmesriikide arv, kus on spetsiaalsed uurimis- ja prokuratuuriüksused ja kohtukojad; nende liikmesriikide arv, kes on suurendanud oma õiguskaitsetöötajate arvu, ning koolitust saanud politseinike, prokuröride, kohtunike, tolliametnike ja haldusinspektorite arv.
  - Lähtestsenaarium: sama mis 1. eesmärgil
  - Edunäitaja: sama mis 1. eesmärgil

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise täpne ajakava

Nõudeid on kolme liiki ja need vastavad lühiajalistele, keskmise pikkusega ja pikaajalistele eesmärkidele.

Lühiajalised nõuded

1. Statistiliste andmete kogumise miinimumstandardite määratlemine.
2. Liikmesriigid võtavad direktiivi üle 18 kuu jooksul.
3. Liikmesriigid tagavad, et artiklis 3 kirjeldatud käitumist käsitatakse kuriteona, kui see on õigusvastane ning pannakse toime tahtlikult või vähemalt raske hooletuse tagajärjel.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kriminaliseerida keskkonnakuritegudele kaasaaitavad süüteod.
4. Liikmesriigid määravad kindlaks füüsiliste ja juriidiliste isikute karistused keskkonnakuritegude eest.
5. Liikmesriigid määravad kindlaks keskkonnakuritegude raskendavad ja kergendavad asjaolud.
6. Liikmesriigid määravad kindlaks uurimisvahendid.

7. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et kehtestada oma kohtualluvus ettepanekus nimetatud kuritegude üle.

8. Liikmesriigid tagavad strateegilisel ja operatiivsel tasandil koordineerimise ja koostöö kõigi oma pädevate asutuste vahel, kes osalevad keskkonnakuritegude ennetamises ja nende vastu võitlemises.

9. Liikmesriigid määravad teabevahetuseks riikliku kontaktpunkti. Samuti tagavad liikmesriigid, et need riiklikud kontaktpunktid on ühendatud [e-EDESi süsteemiga] ja et on kehtestatud menetlused kiireloomuliste abitaotluste kiireks menetlemiseks. Liikmesriigid teavitavad komisjoni, Europoli ja Eurojusti oma määratud kontaktpunktist. Vajaduse korral nad ajakohastavad seda teavet. Komisjon edastab selle teabe teistele liikmesriikidele.

10. Liikmesriigid annavad igale tunnustatud rühmale, sihtasutusele või ühingule, kelle eesmärk on põhikirja kohaselt keskkonnakaitse, õiguse tutvuda käesolevas ettepanekus osutatud kuritegude toimikutega.

11. Liikmesriigid võtavad sobivad meetmed, milleks võivad olla näiteks teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad või teadus- ja haridusprogrammid, eesmärgiga vähendada üldist keskkonnakuritegevust, suurendada teadlikkust ja vähendada keskkonnakuriteo ohvriks langemise ohtu. Vajaduse korral tegutsevad liikmesriigid koostöös sidusrühmadega.

Keskmise tähtajaga nõuded

- Ilma et see piiraks piiriülest koostööd ja vastastikust kriminaalasjades antavat õigusabi käsitlevate eeskirjade kohaldamist, teevad liikmesriigid, Eurojust, Euroopa Prokuratuur ja komisjon (OLAF) oma pädevuse piires omavahel koostööd artiklites 3, 3a ja 4 osutatud kuritegude vastases võitluses.
- Liikmesriigid tagavad, et ametnikud, kes avastavad ja uurivad keskkonnakuritegusid, esitavad nende eest süüdistusi või langetavad otsuseid, näiteks kohtunikud, prokurörid, politsei, kohtuasutused ja nende pädevate asutuste töötajad, saavad oma ülesannete täitmiseks korrapäraselt erikoolitust.
- Ilma et see piiraks kohtusüsteemi sõltumatust ja kohtusüsteemi korralduse erinevusi kogu liidus, nõuavad liikmesriigid, et isikud, kes vastutavad kohtunike, prokuröride, politsei, kohtuasutuste ning kriminaalmenetlustes ja uurimistes osalevate pädevate asutuste töötajate koolitamise eest, pakuksid asjakohast koolitust, mis vastaks käesoleva direktiivi eesmärkidele.
- Ühe aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist koostavad liikmesriigid keskkonnakuritegude vastase võitluse riikliku strateegia ja avaldavad selle ning võtavad meetmeid selle korrapäraseks hindamiseks ja ajakohastamiseks.
- Liikmesriigid koguvad keskkonnakuritegude kohta süstemaatilisi, usaldusväärseid ja ajakohaseid statistilisi andmeid iga pädeva asutuse lõikes, et asjakohast teavet oleks võimalik järjepidevalt ja sidusalt võrrelda ja analüüsida.
- Liikmesriigid edastavad lõike 1 kohaselt kogutud andmed igal aastal komisjonile.
- Komisjon tagab, et statistiliste aruannete ja riiklike

rakendusstrateegiate konsolideeritud ülevaade avaldatakse ja esitatakse liidu pädevatele spetsialiseeritud asutustele ja organitele.

Pikaajalised nõuded

- Komisjon esitab kahe aasta jooksul pärast ülevõtmisperioodi lõppu Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja aruande koostamiseks.
- Komisjon hindab viie aasta jooksul pärast ülevõtmisperioodi lõppu direktiivi mõju keskkonnakaitsele kriminaalõiguse kaudu ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja aruande koostamiseks.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused (*ex ante*)

Kehtiva direktiivi eesmärk oli luua ühtlustatud raamistik keskkonnakuritegude menetlemiseks kogu liidus ja hõlbustada piiriülest koostööd. Nagu on üksikasjalikult kirjeldatud hindamisaruandes, ei ole liikmesriigid vaatamata edusammudele kogu ELi hõlmavate keskkonnakuritegude ühiste määratluste loomisel ja hoiatavamate karistusmäärade nõudmises suutnud siiski omavahel kooskõlla viia enda arusaama keskkonnakuritegudest direktiivis sätestatud tegutsemisruumi piires. Samuti takistavad ebapiisavad karistusmäärad mitmes liikmesriigis võrdsete tingimuste loomist kogu ELis ja vastastikuse tunnustamise vahendite (nagu Euroopa vahistamismäärus ja Euroopa uurimismäärus) kohaldamist.

Direktiivist hoolimata ei ole keskkonnakuritegude piiriüleste uurimiste ja süüdimõistvate kohtuotsuste arv ELis oluliselt kasvanud. Vahepeal aga kasvab keskkonnakuritegevus kogu maailmas 5–7 % aastas, tekitades püsivat kahju elupaikadele, liikidele, kodanike tervisele ning valitsuste ja ettevõtete tuludele.

Oodatav tekkiv liidu lisaväärtus (*ex post*)

Tõhusama direktiiviga saab EL luua ühtlustatud raamistiku keskkonnakuritegude määratluste ühiseks mõistmiseks ja tõhusaks juurdepääsuks piiriülestele uurimisvahenditele. Pakkudes suuremat selgust õiguslike määratluste suhtes ja ühtlustades karistusmäärasid ning nähes ette vahendid ja kohustused liikmesriikide piiriüleseks koostööks, loob läbivaadatud direktiiv võrdsemad tingimused ja samaväärse kriminaalõigusel põhineva keskkonnakaitse kogu ELis, hõlbustades piiriülest koostööd uurimiste ja süüdistuste esitamise valdkonnas. Hõlbustades piiriüleseid uurimisi, süüdistuste esitamist ja süüdimõistvate kohtuotsuste tegemist, annavad ELi meetmed selget lisaväärtust võitluses keskkonnakuritegude vastu, millel on tavaliselt piiriülene mõõde, võrreldes sellega, mida liikmesriigid üksi tegutsedes suudavad saavutada.

Kuna keskkonnakuriteod kahjustavad sageli seaduslikke ja makse maksvaid ettevõtteid, kelle osa keskkonnakuritegudega seotud hinnangulisest ülemaailmsest

kahjust (mis on 91–259 miljardit USA dollarit aastas) ei ole teada, kuid on tõenäoliselt suur, mõjutab keskkonnakuritegusid käsitlev tõhus ELi õigusraamistik ka ELi ühtse turu toimimist. Ilma kogu ELi hõlmavate õigusaktideta võivad äriühingud, kes tegutsevad liikmesriikides, kus keskkonnakuritegude määratlused on piiratud või jõustamissüsteemid leebemad, saada konkurentsieelise rangemate õigusraamistikega liikmesriikides asutatud äriühingute ees.

Tõhus kogu ELi hõlmav keskkonnakuritegevusega võitlemise poliitika võib olla kasulik ka muudele ELi poliitikaeesmärkidele. Keskkonnakuriteod on sageli seotud teiste kuriteoliikidega, nagu rahapesu, terrorism, maksupettus, võltsimine või muud organiseeritud kuritegevuse vormid, millega võitlemiseks on EL viimastel aastatel vastu võtnud arvukalt õigusakte. Tõhusamad keskkonnakuritegusid käsitlevad ELi õigusaktid aitaksid kaasa toimivatele kriminaalõiguse täitmise tagamise strateegiatele, milles käsitletakse ELi ja liikmesriikide tasandil kõiki kuritegevuse asjakohaseid aspekte.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Kuna käesolev ettepanek seisneb varasema direktiivi läbivaatamises, keskenduvad varasematest sarnastest kogemustest saadud õppetunnid peamiselt viimasest direktiivist tulenevatele puudustele ja eelistele. Sellega seoses hindas komisjon direktiivi 2019/2020. aastal. Aruandes leiti, et direktiivil on lisaväärtus, kuna selles määratleti esimest korda keskkonnakuritegude ühine õigusraamistik ning nõuti tõhusaid, hoiatavaid ja proportsionaalseid karistusi.

Direktiivil ei olnud siiski suurt mõju kohapeal, kuna keskkonnakuritegude juhtumite tulemuslike uurimiste ja nende eest süüdimõistmiste arv jäi väga väikeseks ning üldiselt ei ilmnenud viimase kümne aasta jooksul ühtegi märkimisväärset kasvusuundumust.

Lisaks on kehtestatud karistusmäärad olnud liiga madalad, et olla hoiatavad, ja piiriülene koostöö ei ole toimunud süstemaatiliselt.

Direktiivi vähene tõhusus praktikas on osaliselt tingitud selle sätete üldsõnalisusest. Seda võib selgitada EÜ seadusandja piiratud pädevusega kriminaalõiguse valdkonnas Lissaboni lepingu eelsetes tingimustes, mis ei võimaldanud üksikasjalikumat käsitlust, eelkõige seoses karistustega.

Lisaks aitab puudulik jõustamine liikmesriikides suuresti kaasa sellele, et direktiivil ei ole kohapeal suurt mõju. Hindamisel leiti märkimisväärseid jõustamisalaseid puudujääke kõigis liikmesriikides ja täitmise tagamise ahela kõigil tasanditel (politsei, prokuratuurid ja kriminaalkohtud). Liikmesriikides esineb puudusi seoses ressursside vajakajäämise, eriteadmiste, teadlikkuse, prioriteetide seadmise, koostöö ja teabe jagamisega ning puuduvad üldised keskkonnakuritegude vastase võitluse riiklikud strateegiad, mis hõlmaksid täitmise tagamise ahela kõiki tasandeid ja valdkondadevahelist lähenemisviisi. Lisaks vähendab tõhusust sageli haldus- ja kriminaalõiguse jõustamise ning karistuste puudulik koordineerimine.

Samuti leiti, et usaldusväärsete, täpsete ja täielike statistiliste andmete puudumine keskkonnakuritegude menetluste kohta liikmesriikides mitte ainult ei takistanud komisjoni hindamist, vaid ei võimalda ka liikmesriikide poliitikakujundajatel ja õiguspraktikutel jälgida võetud meetmete tõhusust.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Kavandatav direktiiv keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu, millega muudetakse direktiivi 99/2008/EÜ, on kooskõlas rohelise kokkuleppe teatisega (milles on selgelt öeldud, et „[k]omisjon edendab ka ELi, selle liikmesriikide ja rahvusvahelise üldsuse tegevust keskkonnakuritegude vastase võitluse tõhustamisel“) ja elurikkuse strateegiaga, mida käsitleva teatise lisas on sätestatud varasema direktiivi läbivaatamise ja muutmise võimalus. 2021. aasta juulis esitas komisjon paketi konkreetsete ettepanekutega uue rohelise kokkuleppe kohta, mille eesmärk on vähendada heidet 2030. aastaks 55 % ja muuta Euroopa 2050. aastaks kliimaneutraalseks. Kriminaalõigus on üksnes üks osa sellest ELi terviklikust keskkonnakaitse ja keskkonna seisundi parandamise strateegiast, mis on praeguse komisjoni prioriteet. Rohelise kokkuleppe teatises ja elurikkuse strateegias on sätestatud mitmesugused keskkonnakaitse meetmed, mis moodustavad tervikliku lähenemisviisi ning tugevdavad ja mõjutavad üksteist. Kriminaalõiguslikke meetmeid võetakse viimase abinõuna, kui muudest meetmetest ei ole nõuete täitmise tagamiseks piisanud.

Ettepanek on kooskõlas ka järgmisega:

- ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks eesmärgiga parandada keskkonnanõuete täitmist looduslike liikidega kaubitsemise valdkonnas;
- ELi 2021. aasta hinnang raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtudele (EU SOCTA), milles on kindlaks tehtud, et keskkonnakuriteod on üks peamisi kuritegevusega seotud ohte, millega EL silmitsi seisab, ning seetõttu on keskkonnakuriteod lisatud 2022.–2025. aasta EMPACTi;
- komisjoni 2021. aasta aprillis esitatud uus ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia (2021–2025), milles on keskkonnakuritegusid nimetatud organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse üheks tulevaseks prioriteediks ELis.

Ettepaneku eesmärke toetab mitmeaastane finantsraamistik, milles pannakse suurt rõhku keskkonnakaitse meetmete rahastamisele. Teatav koostoime olemasolevate programmidega on olemas. Näitena võiks nimetada ettepanekust tulenevaid koolitustegevusi, millest enamik on juba olemas ja mida pakuvad CEPOL, Frontexi õiguskaitsealane koolitus ja erinevad professionaalsed võrgustikud, nagu Euroopa õigusalase koolituse võrgustik ja kohtuvaldkonnas Euroopa Õigusakadeemia. Need organisatsioonid saavad juba ELi eelarvest kasu programmi LIFE, Sisejulgeolekufondi või politsei- ja õigusprogrammi kaudu ning pakuvad juba keskkonnaõiguse alast koolitust.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hindamine

Selleks et tulla toime ettepanekus sisalduvate uute kohustustega, näiteks jälgida olukorda, suurendada koolituste arvu, anda suuniseid ja suurendada teadlikkust, peab komisjon tegema lisapingutusi. Nendes jõupingutustes tuginetakse õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadile ning keskkonna peadirektoraadile, sest enamik allpool loetletud ülesannetest nõuab aega ja mõningaid lisakulusid.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

☐ **Piiratud kestusega**

– ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA

– ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

✓**Piiramatu kestusega**

– Järkjärguline rakendamine ajavahemikul 2022–2025,

– millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid[61]

✓ **Otsene eelarve täitmine** komisjoni poolt

– ✓ oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

– ☐ rakendusametite kaudu

– **jagatud eelarve täitmine** koostöös liikmesriikidega

– **kaudne eelarve täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

– ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;

– ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

– ☐ Euroopa Investeerimispangale ja Euroopa Investeerimisfondile;

– ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;

– ☐ avalik-õiguslikele asutustele;

– ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd neil on piisavad finantstagatised;

– ☐ liikmesriigi eraõiguslikele asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellel on piisavad finantstagatised;

– ☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

– *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused”.*

Märkused

[61] Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/ET/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Täpsustage tingimused ja sagedus.

Käesolevas ettepanekus määratakse kindlaks mitmesugused järelevalve- ja aruandluseeskirjad. Esiteks peab komisjon pärast ülevõtmisperioodi lõppu koostama aruande selle kohta, kuidas liikmesriigid on direktiivi üle võtnud. Lisaks peab komisjon viis aastat pärast direktiivi ülevõtmist koostama veel ühe aruande läbivaadatud direktiivi tõhususe kohta ja tegema kindlaks võimalused selle tõhusamaks muutmiseks. Need kaks aruannet on ettepanekus sätestatud järelevalve- ja aruandluseeskirjade alus.

Lisaks avaldab komisjon iga kahe aasta järel aruande liikmesriikide kogutud ja edastatud andmete kohta.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Arvestades, et ettepanek mõjutab komisjoni, täpsemalt õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi ning keskkonna peadirektoraadi tööd, täidetakse ELi eelarvet otsese eelarve täitmise kaudu.

Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt täidetakse eelarvet kooskõlas tulemusliku ja tõhusa sisekontrolliga.

Seoses kontrollidega kohaldatakse õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi ning keskkonna peadirektoraadi suhtes järgmist:

– komisjoni siseauditi talituse siseaudit;

– Euroopa Kontrollikoja sõltumatud välisauditid;

– iga-aastane eelarve täitmisele heakskiidu andmine Euroopa Parlamendi poolt;

– OLAFi võimalikud haldusjuurdlused;

– veel üks Euroopa Ombudsmani kontrolli- ja aruandlustasand.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Praeguses etapis ei ole konkreetseid riske kindlaks tehtud.

2.2.3. Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

Komisjoni kesktalituste suuniste kohaselt hinnatakse kontrollide kulusid komisjoni tasandil eri kontrollietappide kulude alusel. Üldine hinnang iga eelarve täitmise viisi kohta saadakse kõigi nende kulude ja aasta jooksul asjaomase eelarve täitmise viisi eest makstud kogusumma suhte põhjal.

Komisjon esitab kontrollikulude ja hallatavate vahendite maksmise suhte kohta aruande. Õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi 2020. aasta tegevusaruandes on see suhtarv 10,45 % seoses otsehangetega. Keskkonna peadirektoraadi 2020. aasta tegevusaruandes on see suhtarv 1,55 %.

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Tööjõu-uuring käsitleb personalikulusid ja hankeid ning selle kululiigi suhtes kohaldatakse standardeeskirju.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finants-raamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/ liigendamata[62]	EFTA riigid[63]	kandidaat-riigid[64]	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
2	Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	Liigendamata	EI	EI	EI	EI
7	Euroopa avalik haldus	Liigendamata	EI	EI	EI	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finants-raamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/ liigendamata	EFTA riigid	kandidaat-riigid	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
	[XX.YY.YY.YY]		JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

62 Liigendatud = Liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.
63 EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon
64 Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist

– ✓ Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	2	Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused

Õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat			Aasta **2025**[65]	Aasta **2026**	Aasta **2027**	Aasta **N + 4**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			**KOKKU**
•Tegevusassigneeringud										
Õigusalase koostöö edendamine	Kulukohustused	(1a)	0,350 000							**0,350 000**
	Maksed	(2 a)	0,350 000							**0,350 000**
Eelarverida	Kulukohustused	(1b)								
	Maksed	(2b)								
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud[66]										
Eelarverida		(3)								
Õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	0,350 000							**0,350 000**
	Maksed	= 2a + 2b +3	0,350 000							

65 N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

66 Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

•Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)								
	Maksed	(5)								
•Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)								
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGI <….> assigneeringud KOKKU**	Kulukohustused	= 4 + 6								
	Maksed	= 5 + 6								

Juhul kui ettepanek/algatus mõjutab mitut rubriiki, tuleb eelmist jaotist korrata:

•Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)								
	Maksed	(5)								
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)								
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIKIDE 1–6 assigneeringud KOKKU** (võrdlussumma)	Kulukohustused	= 4 + 6								
	Maksed	= 5 + 6								

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	**7**	Euroopa avalik haldus

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud õigusaktile lisatava finantsselgituse lisas (sisekorraeeskirjade V lisa), ja laadida see üles DECIDE'i talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	Aasta **N + 3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			**KOKKU**
Õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat									
•Personalikulud		0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
•Muud halduskulud									
Õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
Keskkonna peadirektoraat									
•Personalikulud		0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
•Muud halduskulud									
Keskkonna peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU**	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju	**KOKKU**

		2025	2026	2027	N + 3	kestust (vt punkt 1.6)			
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU**	Kulukohustused	0,560 096	0,044 218	0,044 218					**0,648 532**
	Maksed	0,560 096	0,044 218	0,044 218					**0,648 532**

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

Kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ⇩			Aasta **2025**		Aasta **2026**		Aasta **2027**		Aasta **N + 3**		Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						**KOKKU**	
	VÄLJUNDID																	
	Väljundi liik[67]	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 5[68] Suurendada teadlikku otsusetegemist keskkonnakuritegude kohta, parandades statistiliste andmete kogumist ja edastamist.																		
Statistilise andmekogumise ekspert, kes määratleb miinimum-standardid ja esitab liikmesriigile				0,111 297														0,111 297

67 Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (nt rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

68 Vastavalt punktile 1.4.2 „Erieesmärgid ...“.

Nõuete tagamine				0,016 582		0,016 582		0,016 582											0,049 746
Iga kahe aasta tagant esitatav ELi aruanne liikmesriikide andmete kohta				0,027 636		0,027 636		0,027 636											0,082 908
1. erieesmärk kokku				0,155 515		0,044 218		0,044 218											0,243 951
Järelevalve direktiivi üle																			
Liikmesriikides direktiivi ülevõtmist käsitleva uuringu tellimine				0,350															
Komisjoni töötajad, kes tellitud uuringu läbi vaatavad ja korraldavad uuringu läbiviimise				0,054 581															
Direktiivi järelevalve kokku				0,404 581															0,404 581
KOKKU				0,560 096		0,044 218		0,044 218											0,648 532

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist

– ✓ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	Aasta **N + 3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			**KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7								
Personalikulud	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**
Muud halduskulud								
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7[69] välja jäävad kulud								
Personalikulud								
Muud halduskulud								
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku								

KOKKU	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse juba meedet haldava peadirektoraadi assigneeringutega ja/või assigneeringute ümberpaigutamise teel peadirektoraadi sees. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

69 Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

– ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist.

– ✓ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	Aasta **N + 3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
•Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	2	1	1				
20 01 02 03 (delegatsioonides)							
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)							
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)							
Muud eelarveread (märkige)							
•Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)[70]							
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, liikmesriikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)							
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, liikmesriikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored spetsialistid delegatsioonides)							
XX 01 xx **yy zz** [71] – peakorteris							
XX 01 xx **yy zz** [71] – delegatsioonides							
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, liikmesriikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)							
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, liikmesriikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)							
Muud eelarveread (märkige)							
KOKKU	**2**[72]	**1**	**1**				

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadisisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	2025. aastal: Erieesmärk nr 5: • Ühekordsed kulud: komisjoni ametnik, kes oleks ekspert statistiliste andmete kogumise, ideaaljuhul kuritegevuse statistika alal, et määrata kindlaks miinimumstandardid ja koostada liikmesriikide jaoks aruandevorm, mis võimaldab neil edastada statistilisi andmeid ühtlustatud viisil. See ülesanne täidetakse 162 päevaga. • Korduvad kulud: komisjoni ametnik, kes oleks ekspert statistiliste andmete kogumise, ideaaljuhul kuritegevuse statistika alal, et säilitada andmeid ja

70 Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad; liikmesriikide lähetatud eksperdid; renditööjõud; noored spetsialistid delegatsioonides.

71 Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised BA read).

72 Need täistööajale taandatud töötajate arvud ei kehti kogu aasta kohta, vaid ainult seitsme kuu kohta aastas.

	koostada iga kahe aasta tagant aruanne liikmesriikidest laekuvate andmete kohta. Selle ülesande täitmiseks kulub alates 2025. aastast igal aastal 64 päeva. Aruandlus direktiivi ülevõtmise kohta • Ühekordsed kulud: komisjoni ametnik, kes haldaks töövõtja uuringut ja vaataks selle läbi ning koostaks tegeliku hindamisaruande kohta vastuvõtmiseks komisjoni talituste töödokumendi. See ülesanne täidetakse 2025. aastal 79 päevaga. Alates 2025. aastast igal aastal: Erieesmärk nr 5: • Korduvad kulud: komisjoni ametnik, kes oleks ekspert statistiliste andmete kogumise, ideaaljuhul kuritegevuse statistika alal, et säilitada andmeid ja koostada iga kahe aasta tagant aruanne liikmesriikidest laekuvate andmete kohta. Selle ülesande täitmiseks kulub alates 2025. aastast igal aastal 64 päeva.
Koosseisuvälised töötajad	

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

– ✓ on kooskõlas kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.

– ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomases rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele ning nimetades kasutatavad rahastamisvahendid.

– ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

– ✓ ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist.

– ☐ hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **N**[73]	Aasta **N + 1**	Aasta **N + 2**	Aasta **N + 3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

[73] N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

– ✓ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

– ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

  – ☐ omavahenditele

  – ☐ muudele tuludele

  – palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☐

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida:	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju[74]						
		Aasta **N**	Aasta **N + 1**	Aasta **N + 2**	Aasta **N + 3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel ….								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

[74] Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.